

C44 – OPE5

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

4 november 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR OPENBARE WERKEN, MOBILITEIT EN ENERGIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, en tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de tweede zeesluis in Terneuzen voor de Gentse haven	1
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over de opvolging van de SLUIZO-studie en het gebruik van de studie als pilootproject voor Vlaanderen	4
Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de aanslepende problematiek inzake energiefacturen	9
Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de CO ₂ -uitstoot in de woningsector	12
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het zelf produceren van elektriciteit door particulieren en bedrijven	16
Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de lakse Vlaamse energieprestatienormen	18

Voorzitter: de heer Marc van den Abeelen

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, en tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de tweede zeesluis in Terneuzen voor de Gentse haven

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik zal het belang van een tweede zeesluis voor de haven van Gent hier niet nogmaals benadrukken. Dat is in het verleden al vaak genoeg gebeurd.

Mijnheer de minister-president, u hebt in een eerder debat al verklaard dat een zeesluis voor Vlaanderen belangrijk is met het oog op de toekomst van de zeevaart. Ik verwijs ook naar de argumenten die zijn opgenomen in het voorstel van resolutie van enkele Oost-Vlaamse collega's en mezelf.

Wat de haven van Gent betreft, hebben Vlaanderen en Nederland op 11 maart 2005 een derde memorandum van overeenstemming ondertekend over de onderlinge samenwerking ten aanzien van het Schelde-estuarium.

In uitvoering van dit memorandum besliste de Technische Scheldec commissie tot de oprichting van de projectgroep 'Verkenning maritieme toegang Kanaal Gent-Terneuzen in het licht van de logistieke potentie'. Die projectgroep KGT2008 werd opgestart in april 2006 en had als taak verkennend een brede waaier van concrete oplossingen te onderzoeken voor de vastgestelde knelpunten. Daarbij zouden ook de kosten en baten voor Nederland en België, alsook de mogelijke verdeling onder de loep worden genomen. Eind september 2008 werden de resultaten verwacht.

Mijnheer de minister-president, u ging ervan uit dat Vlaanderen en Nederland nog deze legislatuur verder overleg zouden voeren over de te nemen vervolgstappen, rekening houdend met de resultaten van dit onderzoek en met het eindadvies van het Stakeholders Advies Forum (SAF).

In het Vlaams regeerakkoord van 2004 stond letterlijk dat de Vlaamse Regering tijdens deze legislatuur de studies, het beslissingstraject en de besprekingen met Nederland

over de maritieme toegang van de haven van Gent en de bouw van een tweede zeesluis wilde afronden.

Over een aantal maanden zijn er opnieuw verkiezingen. Zo veel tijd is er dus niet meer. Wat is vandaag de stand van zaken? Wat zijn de resultaten van het onderzoek? Indien dat onderzoek nog niet werd opgeleverd, wat is dan de reden van deze vertraging? Ongetwijfeld hebt u intussen ook zicht op de teneur van het onderzoek.

Dit is een heel belangrijk dossier voor de Vlaamse economie.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Ik sluit me aan bij deze vraag. Dat lijkt misschien verwonderlijk want het gaat om een groot infrastructuurproject. Ik wil echter op een aantal zaken wijzen. De haven van Gent is een zeer karakteristieke haven in vergelijking met andere Vlaamse havens. Zij heeft een zeer hoge toegevoegde waarde. Zij heeft altijd een ontwikkeling gekend in functie van tewerkstelling. Zij moest op een kleine ruimte een maximale toegevoegde waarde creëren. De haven van Gent is een schoolvoorbeeld van hoe het moet. Ik hoop dat dit inspirerend kan werken voor andere havens.

Iedereen is zich ervan bewust dat er iets moet gebeuren in Terneuzen. Het gaat om een zwakke schakel. Ik vind het heel goed dat in de huidige stand van zaken de nieuwe zeesluis wordt losgekoppeld van de verdieping en verbreding van het kanaal.

De procedure is bezig. Daartoe is druk overleg gevoerd met allerlei groepen. Ik heb vernomen dat het SAF één alternatief naar voren heeft geschoven. Ik vind het heel belangrijk dat het gaat om één alternatief. Ik heb echter ook gehoord dat er eventueel vanuit Nederland zou worden aangedrongen op verschillende alternatieven. Wanneer dat gebeurt, dan zijn we opnieuw voor een aantal maanden of jaren vertrokken.

Mijnheer de minister-president, kunt u op een of andere manier beletten dat naast dat ene initiatief waarvan iedereen weet dat het goed is, opnieuw andere initiatieven opduiken? Als wordt geopteerd voor dat ene alternatief, hoe ziet u dan het verdere verloop van dit dossier? Hoe zit het met de timing? Wanneer kan de uiteindelijke beslissing worden genomen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister-president, in Oost-Vlaanderen zijn er twee havens, de

haven van Gent en de Waaslandhaven. Beide zijn vragende partij voor een tweede zeesluis. Deze vragen zijn terecht en zijn wellicht belangrijker dan de vragen naar andere grote infrastructuurwerken. Ik zou graag de timing kennen voor beide grote en noodzakelijke infrastructuurwerken, met name voor de sluis voor Gent en voor de Waaslandhaven.

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Tijdens het voorjaar was er een breed overleg tussen de Oost-Vlaamse parlementsleden, waaruit een voorstel van resolutie is voortgevloeid dat echter nog steeds niet geagendeerd is. Naar aanleiding van deze vraag wil ik even teruggrijpen naar dat overleg.

Wat mevrouw Dua heeft gezegd, is belangrijk. Maar daarnaast doet ook de economie het niet schitterend. We moeten dan ook elke kans op werkgelegenheid die zich binnen onze regio voordoet, met beide handen grijpen. Verder moet er naar aanleiding van de congestie die zich dagelijks voordoet op de E17, worden gestreefd naar een oplossing. Ook de afbouw van het containertransport op de weg verdient onze aandacht. Al deze problemen zijn verwerkt in ons voorstel van resolutie. Wij vragen een oplossing voor de tweede zeesluis in Terneuzen. Hebt u daar al meer informatie over? Er zijn al meer dan genoeg onderzoeken gevoerd of aan de gang. Het is dan ook niet de bedoeling om van vooraf aan te beginnen. Ik dring dan ook aan op een consensus over een welbepaalde optie die gevolgd moet worden. Ik vraag dit vanuit het standpunt van economie en mobiliteit.

Mevrouw Cindy Franssen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, ik wil de vraag naar één alternatief mee ondersteunen. De gesprekken worden op verschillende fora gevoerd en vertegenwoordigers van het SAF zijn ook zeker vragende partij om naar één alternatief te gaan.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik denk dat de vraag zeer goed getimed is, want gisteren was er SAF-overleg, waar een aantal collega's ook over geïnformeerd zijn, begrijp ik uit de vraagstelling. Ik ga zeer graag in op de verschillende vragen, om duidelijkheid te scheppen en te zeggen wat de volgende dagen en weken kan gebeuren.

Mevrouw Stevens, u hebt ook een historische schets gevraagd. Ik ga daar snel overheen, omdat die goed gekend is bij de parlementsleden van Oost-Vlaanderen.

Mocht u eraan twijfelen: het belang van een goede maritieme toegankelijkheid van Vlaanderen – en dat geldt zeker voor de haven van Gent – is groot. Als antwoord

op andere vragen heb ik over de sluis van Antwerpen al een duidelijke timing gegeven, maar ik ben bereid om die nog eens te bezorgen. Wij doen alles voor die tweede sluis voor de Waaslandhaven of de Antwerpse haven. De werken starten eind 2009, begin 2010 en het einde van de werken is gepland voor 2014.

Maar terug naar de haven van Gent. Ik ben het er roerend mee eens dat de maritieme toegankelijkheid voor de haven van Gent ook moet worden opgelost. Er staat daarover zelfs in het Vlaams regeerakkoord van 2004 een duidelijke passage.

Ik denk dat het ook belangrijk is om mee te geven – wat ook de verschillende vraagstellers hebben gedaan – dat het een vrij oud dossier is. Op basis van een synthese van een lang historisch overzicht van studies en rapporten legde de Commissie Balthazar-Van Gelder in november 2004 een gezamenlijk regionaal advies voor aan de toenmalige Nederlandse Minister Karla Peijs van Verkeer en Waterstaat en aan mezelf. Daarin werd geconcludeerd dat een verbetering van de maritieme toegang absoluut noodzakelijk is voor een verdere economische groei van de kanaalzone. Van groot belang was dat het advies de opwaardering van de maritieme toegang in een ruimer grensoverschrijdend kader plaatste.

Op 11 maart 2005 hebben Vlaanderen en Nederland vervolgens het derde Memorandum van Overeenstemming ondertekend met betrekking tot de onderlinge samenwerking ten aanzien van het Schelde-estuarium. Voor het eerst worden daarin – bijna met ingehouden vreugdekreten – door centrale overheden ook over de aanpak van het kanaal Gent-Terneuzen concrete afspraken gemaakt.

Voor de uitvoering op ambtelijk niveau besliste de Technische Scheldecommissie tot de oprichting van de projectgroep Kanaalzone Gent-Terneuzen 2008 (KGT2008). De opdracht van de projectgroep KGT2008 wil ik nog even meegeven: “Verken de problematiek van de maritieme toegankelijkheid van de Kanaalzone Gent-Terneuzen, in het licht van de logistieke potentie van deze kanaalzone en de mogelijke oplossingsvarianten, zodat voorwaarden geschapen kunnen worden voor de wenselijke en noodzakelijke economische ontwikkeling van de Kanaalzone Gent-Terneuzen in het algemeen, en de havengebonden cluster van activiteiten in het bijzonder.”

Het doel van het project is het leveren van gedragen beleidsvoorbereiding middels een onderzoek- en processpoor, zoals men dat mooi uitdrukt. Als eerste stap heeft de projectgroep een probleemanalyse aangeboden. De probleemanalyse geeft inzicht in de knelpunten die zich vanuit het oogpunt van de locatiekeuze van bedrijven, de productie- en logistieke processen van deze bedrijven en de scheepsontwikkelingen in de

zee- en binnenvaart momenteel al voordoen, dan wel zich in de toekomst zullen voordoen.

Op 5 april 2007 werd de probleemanalyse goedgekeurd door de ambtelijke opdrachtgever van de projectgroep, de Technische Scheldecommissie. Deze TSC-beslissing werd door mijn Nederlandse collega en mezelf onderschreven. Deze probleemanalyse werd ook unaniem gunstig geadviseerd door het Stakeholders Advies Forum.

In vervolg op de probleemanalyse heeft de projectgroep een onderzoeksprogramma voor een internationale verkenning opgesteld om alle relevante aspecten van een breed scala aan oplossingsvarianten in kaart te brengen. Het onderzoeksprogramma is gebaseerd op zowel de Nederlandse als de Vlaamse methodiek en mondt uit in een kosten-batenanalyse op hoofdlijnen.

Er zijn acht studies opgenomen. Ik ga ze niet allemaal overlopen, maar ik zal het overzicht aan het commissie-secretariaat bezorgen.

Het omvangrijke multidisciplinaire onderzoeksprogramma liep een lichte vertraging op. De onderzoeksfase wordt momenteel afgerond. Vervolgens wordt conform de gemaakte afspraken de kwaliteit van het onderzoek getoetst door middel van de second opinions van het Nederlandse Centraal Planbureau en van een internationale MER-commissie. Naar verwachting vereist dit zes weken. In diezelfde periode verwacht ik ook een definitief advies van het Stakeholders Advies Forum. Ik heb ook met een aantal mensen contact opgenomen. Men heeft er gisteren zeer intensief over gediscussieerd en men gaat, dat werd me ook bericht, voor één keuze, maar men heeft nog enige tijd nodig om dat op papier te zetten. De zeesluis binnen het complex zou unaniem worden voorgesteld.

Met dit onderzoek en met het eindadvies van het Stakeholders Advies Forum geven Vlaanderen en Nederland grondig en zorgvuldig invulling aan afspraken gemaakt in het derde Memorandum van Overeenstemming betreffende de maritieme toegankelijkheid van de kanaalzone Gent-Terneuzen. De Technische Scheldecommissie komt deze week nog samen om kennis te nemen van de stand van zaken en aanbevelingen te doen aan de bewindslieden.

Uitspraken doen nog voor het onderzoek definitief afgerond is, is wat voorbarig. Men moet altijd voorzichtig zijn om niet voor zijn beurt te spreken, laat staan voor anderen te spreken, maar het gaat dus in die richting.

Wat het SAF betreft, heb ik al gezegd wat me gisteren heeft bereikt en ik ga ervan uit dat men dat ook vrij snel op papier bevestigt en bezorgt.

Ik denk dat het heel belangrijk is om daar nu met mijn Nederlandse collega over te spreken. Ik kan u meegeven dat ik nog deze maand een gesprek heb gepland met de ter

zake bevoegde Nederlandse staatssecretaris Huizinga. Zij neemt dat dossier verder onder haar hoede. Deze maand zal ik met haar een gesprek hebben. Ik heb goed begrepen dat de verschillende parlementsleden hier zeggen: er is genoeg gestudeerd, we willen nu een keuze, en de keuze die het SAF heeft geformuleerd, lijkt ons een goede keuze. Ik neem daar akte van en ik ga ervan uit dat we na het gesprek met staatssecretaris Huizinga er in deze commissie meer tekst en uitleg over kunnen geven.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de minister-president, ik dank u voor de verduidelijking. Ik begrijp dat het SAF snel alle adviezen op papier zal zetten. Ik hoop dat dat spoedig kan gebeuren.

Ik ben blij te vernemen dat u een einde wilt maken aan de studiefase. Ik denk dat het ook tijd wordt om die studiefase af te ronden, om dan uiteindelijk een keuze te maken en de nodige stappen te kunnen zetten.

Ik ben ook blij te vernemen dat u deze maand met de Nederlandse staatssecretaris Huizinga zult samen zitten en ben heel benieuwd naar het resultaat van dat overleg.

Ik hoop dat we voor het eind van deze legislatuur concreet zicht hebben op de volgende stappen betreffende dit dossier. Het is heel belangrijk voor de toekomst van de Gentse haven om een perspectief te bieden wanneer wordt beslist en, als die tweede zeesluis er komt, wanneer die er komt. Anders sleept het dossier nog jaren aan. Enkele bedrijven in de haven van Gent hebben al aangegeven dat de maritieme toegankelijkheid binnen de Gentse haven problematisch is.

Er was onlangs een kleine aanvaring in de Gentse haven, maar gelukkig kon het probleem snel worden opgelost. Maar als een ernstig ongeval zou gebeuren, zou waarschijnlijk de volledige Gentse haven platliggen. Dat wordt een economische ramp, niet alleen voor de Gentse haven, maar ook voor alle randgemeenten. Dus ik hoop dat de verdere procedure snel kan verlopen.

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Mijnheer de minister-president, ik heb uw antwoord geapprecieerd. Ik heb ook genoteerd dat u hebt aangeboden om na de bespreking met de Nederlandse staatssecretaris Huizinga de commissie over dit Oost-Vlaamse onderwerp verder op de hoogte te houden. We zullen u, mocht u het vergeten, daarop attenderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over de opvolging van de SLUIZO-studie en het gebruik van de studie als pilootproject voor Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega, de problematiek die ik vandaag aanhaal, is in deze commissie al vele malen aan bod gekomen. Ik zal een kleine inleiding geven, zodat achteraf iedereen weet waarover het gaat.

Naar aanleiding van de verkeersproblematiek in de zuidostrand van Antwerpen werd een studie gevoerd naar het sluipverkeer, met name de SLUIZO-studie. De studie werd opgesteld in samenwerking met alle mobiliteitsambtenaren en bevoegde schepenen van de betrokken gemeenten. Dit concept zou als voorbeeld moeten dienen voor andere regio's in Vlaanderen.

Ondertussen, mevrouw de minister, blijkt dat u het openbaarvervoersaanbod in de zuidostrand van Antwerpen hebt uitgebreid in het kader van de sluipverkeersproblematiek. Zo zullen de buslijnen 130 en 140 tijdens spitsuren verdubbeld worden.

Wat betreft de mobiliteit en de verkeersafwikkeling hebt u het provinciebestuur van Antwerpen ingeschakeld om een coördinerende rol te spelen. Ondertussen werd een samenwerkingsakkoord opgesteld onder de naam MOZO, wat staat voor Mobiliteitsoverleg Zuidostrand. Het doel van dit nieuwe overlegplatform is vooral het wederzijds informeren van en door de verschillende partners van lopende initiatieven, het samen uitwerken en updaten van een actieplan en het gezamenlijk opvolgen van de te nemen gebiedsgerichte maatregelen.

De Vlaamse overheid verbindt zich ertoe om gedurende drie jaar in te staan voor de financiële middelen voor de werking van het overlegplatform. Maar waar de overheid niet in voorziet, zijn financiële middelen om infrastructurele maatregelen te nemen. Mevrouw de minister, daar wil ik echt de nadruk op leggen. Er wordt wel bijkomend openbaar vervoer gepland, maar voor de infrastructurele maatregelen blijven we toch op onze honger zitten. Daarvoor doet u een beroep op de gemeenten, die via de samenwerkingsovereenkomst MOZO gevraagd worden om de nodige budgetten op hun begroting te reserveren.

Ik vind dat onaanvaardbaar, aangezien de ingrepen in Mortsel die leidden tot de huidige verkeersproblematiek, passen in het Masterplan. De gemeenten van de zuidostrand kunnen bijgevolg niet verantwoordelijk gesteld worden, ook niet financieel, voor de totale verkeerschaos die er nu heerst.

Ondertussen blijkt dat de afbakening van het grootstedelijk gebied Antwerpen onmiskenbaar de verkeerslast in de zuidostrand van Antwerpen zal verhogen. Ook het probleem van de Rupelstreek wil ik hierbij aankaarten, mevrouw de minister, maar dat is niet rechtstreeks uw dossier. Het gaat om de doortrekking van de N171, waaruit blijkt dat door het jarenlange talmen in het dossier heel veel ongevallen gebeuren. Er zijn gemeenten die momenteel stikken in de verkeerschaos. Eens de beslissing is genomen dat de baan wordt doortrokken – voor- of tegenstanders, dat speelt geen rol –, moet die worden uitgevoerd.

In Kontich plant men een nieuw bedrijventerrein van 95 hectare en in Wommelgem/Ranst – weer dezelfde zuidostrand van Antwerpen – wil men aan De Keer een zeer groot bedrijventerrein inplanten. De vraag is hoe deze bijkomende verkeerslast in de regio opgevangen zal moeten worden, want het zijn zaken die niet opgenomen zijn in de SLUIZO-studie.

Het kunnen toch niet de gemeenten zelf zijn, mevrouw de minister, die de wegcapaciteit in hun regio moeten verhogen. Daarom kom ik elke keer weer met deze vraag naar de commissie. U bent verantwoordelijk voor de SLUIZO-studie en alles wat er rond hangt. Ik verwacht echt degelijke oplossingen van het Vlaamse Gewest, dat zelf verantwoordelijk is voor de verhoging van de verkeersdruk in de regio zuidoost-Antwerpen

Mevrouw de minister, ik had graag geweten tot welke concrete initiatieven of plannen voor verdere uitwerking de SLUIZO-studie heeft geleid. Wat was de kostprijs van deze studie?

Hebt u, naast het uitbreiden van het openbaarvervoersaanbod, andere onmiddellijke initiatieven in voorbereiding om de problematiek van de regio zuidoost-Antwerpen op te vangen? In welke financiële middelen wordt vanuit de Vlaamse Regering voorzien om de infrastructurele problemen in de regio zuidoost-Antwerpen op te lossen, gelet op het feit dat nu aan de gemeenten wordt gevraagd om in hun begroting budgetten in te schrijven?

Beschouwt u deze SLUIZO-studie nog steeds als een pilootproject? In welke regio's in Vlaanderen is een gelijkaardige aanpak van de verkeersproblematiek volgens u noodzakelijk of wenselijk?

Werd er volgens u, naar aanleiding van de afbakening van het grootstedelijk gebied Antwerpen, voldoende rekening gehouden met de nu al aanwezige verkeerslast? Werd u hierover geconsulteerd?

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt: Mevrouw Van den Eynde, om te beginnen wil ik een aantal algemene

opmerkingen maken, die u ook aanhaalt in de inleiding van uw vraag.

U verwijst naar een engagement dat aan de betrokken gemeenten is voorgelegd met het oog op de geplande stuurgroepvergadering van 14 november. Het klopt dat we naar een soort samenwerkingsovereenkomst streven die de wederzijdse engagementen vastlegt van de betrokken gemeenten ten aanzien van elkaar en ten aanzien van het Vlaamse Gewest, en vice versa, en met medeweten en, waar mogelijk, met betrokkenheid van de provincie.

De inhoud van het document heeft als doel elkaar te informeren, als basis voor samenwerking. U weet dat dat een van de problemen is met het oog op het bestrijden van sluipverkeer. Men biedt elkaar permanent een overzicht van de initiatieven die gepland zijn in de verschillende gemeenten en dat op drie niveaus: projectgerelateerde informatie, interne communicatie en externe communicatie. Het gaat daarbij over het aankondigen van werken in de verschillende gemeenten, over omleidingen, evenementen, aanvullende reglementen – zoals tonnagebeperkingen, eenrichtingsstraten, doodlopende straten –, uitwisseling van resultaten van de studie en een aaneenschakeling van opportuniteiten zoals gemeentegrensoverschrijdende fietspadprojecten, overleg met derden omtrent gsm-operatoren enzovoort. Het gaat dus eigenlijk over een heel breed scala aan onderwerpen.

Momenteel circuleert de tekst bij alle betrokken gemeentebesturen en we trachten op 14 november te komen tot een formeel moment waarbij iedereen zijn engagement ten aanzien van elkaar op papier zet.

Wat het nemen van budgettaire engagementen betreft, staat in de ontwerptekst de volgende passage: “Tenslotte engageren alle partners van MOZO zich om alle middelen die ze te hunner beschikking hebben aan te wenden om gemaakte afspraken te kunnen nakomen. Hierbij wordt gedacht aan het reserveren van de nodige budgetten op hun begroting, minimaliseren van administratieve en beleidsprocedures ter goedkeuring en het monitoren van goedgekeurde initiatieven.”

Daarmee is hoegenaamd niet gezegd dat gemeenten budgettaire engagementen moeten aangaan die het Vlaamse Gewest zou moeten dragen, zoals u suggereert.

Het spreekt echter voor zich dat, als samengewerkt wordt aan de aanpak van de mobiliteitsproblemen – ieder op zijn niveau en voor de bevoegdheden die hij of zij draagt – er ook middelen nodig zullen zijn. Het kan daarbij, voor wat de gemeenten betreft, gaan over hun aandeel in projecten in het kader van het mobiliteitsconvenant, bijvoorbeeld 20 percent van een Fietsfondsproject of maatregelen op gemeentewegen op het vlak van verkeersinrichting, -remming of -doorstroming, verkeersborden enzovoort.

Afgaande op de verkavelingsplannen die de betrokken gemeenten vaak ook op eigen initiatief ontwikkelen, kan men overigens moeilijk volhouden dat het Vlaamse Gewest hier als enige verantwoordelijkheid draagt voor de verkeersdruk.

Als u de studie goed gelezen hebt – en ik twijfel daar niet aan –, is het eveneens moeilijk vol te houden dat de ingreep aan de Antwerpsestraat in Morsel de verkeersproblemen in de hele regio veroorzaakt. Het gaat nu eenmaal om een zeer druk bevolkte regio, met zeer veel activiteiten, zowel werkplekken als attractiepolen zoals scholen, ziekenhuizen, winkels. Er is een, relatief gezien, slechtere modal split dan in de rest van Vlaanderen, en die is al niet zo fantastisch. Er is dus een hoger wagenbezit en -gebruik en een lager fietsgebruik in die regio, als we dat vergelijken met andere regio's in Vlaanderen. Er is ook een wegennet dat een aantal gebreken vertoont om de verkeersstromen afdoend te kunnen opvangen. De problematiek van de E313 is wat dat betreft exemplarisch en heel de regio ondervindt daar de mee effecten van.

Er is in deze regio nog zeer veel groeimarge op het vlak van openbaar vervoer en op het vlak van fietsgebruik. Het lijkt me dan ook heel logisch dat we daarop inzetten.

Mevrouw Van den Eynde, dan kom ik tot uw specifieke vragen. U weet dat bij de studie een actietabel is opgenomen, waarin een hele waslijst maatregelen is neergeschreven. Die zijn van diverse aard, zowel in type – gaande van concrete uitvoeringsgerichte acties tot verder studiewerk op specifieke items –, in schaal als in te verwachten uitvoeringstermijn. Een aantal ervan zijn in volle uitvoering, andere moeten nog opstarten of zijn in onderzoek.

Ik zou ze allemaal kunnen voorlezen, maar ik vermoed dat u ze wel kent. Ik ben me ervan bewust dat sommige op korte termijn te realiseren zijn en andere op lange termijn en dat sommige weinig geld kosten en andere veel. De acties situeren zich op alle mogelijke niveaus, maar ik kan u verzekeren dat er op al die niveaus aan verder wordt gewerkt.

Voor de studie die werd uitgevoerd door het studie-bureau Arckus, werd in 2006 63.759 euro vastgelegd. Deze vastlegging werd gevolgd door twee bijaktes, respectievelijk vastgelegd in 2007 en 2008 voor 20.943,89 euro en 10.902 euro. In totaal dus ruim 95.000 euro.

Welke initiatieven heb ik in de zuidostrand al genomen, buiten de uitbreiding van het openbaarvervoersaanbod? U begrijpt dat de uitbreiding van het openbaarvervoersaanbod niet zomaar een initiatief is. Dat kost redelijk veel geld. Dat heeft te maken met prioriteiten die we leggen binnen het openbaarvervoersbeleid. Ik

denk dat ik daarmee al een heel belangrijke stap heb gezet om, niet vanuit mijn coördinerende bevoegdheid Mobiliteit, maar vanuit mijn eigen functionele bevoegdheid op het vlak van Mobiliteit, de engagementen op het vlak van openbaar vervoer na te komen, zoals die zijn opgenomen in de actietabellen.

Maar er zijn nog andere initiatieven. Het eerste dat ik wil vermelden, is de ondersteuning van fietsprojecten uit het Fietsfonds. Voorstellen wat dit fonds betreft, zijn echt wel aan het boomen in de regio. De initiatieven rond sluipverkeer, de studie, het samenwerkingsverband enzovoort zijn echt een impuls geweest om te werken aan een fietsbeleid.

Er zijn op dit moment dertien projecten in het kader van het Fietsfonds of een louter provinciale subsidie en negen dossiers in het kader van module 13. In het kader van de ondersteuning van projecten woon-werkverkeer via het Pendelfonds ontwikkelen we nu een vijftal projecten voor de vierde oproep van het Pendelfonds.

Dan komt de ondersteuning van projecten in het kader van duurzaam naar school aan bod. Sinds 1 september lopen er projecten in Borsbeek, Mortsel en Wijnegem. De overige gemeenten kregen in het kader van de projectgroepen MOZO een uitgebreide toelichting met het oog op de nieuwe oproep die loopt tot 19 december. Ik verwacht dat nagenoeg alle betrokken gemeenten uit de regio een project zullen indienen.

Het feit dat de inventaris voor de verkeersbordendatabank start in de regio, is uiteraard ook een rechtstreeks gevolg van het samenwerkingsverband MOZO. Daaruit zal ook de pilot groeien voor het uittekenen van een bovenlokaal vrachtwagenennetwerk. Ik kan niet voldoende benadrukken hoe belangrijk het vrachtverkeer is in het kader van het bestrijden van het sluipverkeer in de dorpskernen van die gemeenten.

Ik denk dat dat allemaal het gevolg is van de versterkte samenwerking die we op poten hebben gezet. Dat is niet alleen de verdienste van de coördinatie, de provincie of het Vlaamse Gewest, maar van alle betrokken gemeenten.

Welke financiële middelen worden er vanuit de Vlaamse Regering ingeschreven om de infrastructurele problemen in de regio aan te pakken?

Het overzicht met de geplande werken in het kader van het Masterplan Antwerpen is u ongetwijfeld bekend en ik ga het hier niet hernemen. Het gaat daarbij voor de zuidostrand van Antwerpen, zoals u weet, over onder meer de tramverlengingen naar Boechout, Wijnegem, Wommelgem, Borsbeek en Kontich.

Ik kan u verder vanuit mijn eigen bevoegdheid een overzicht geven van de middelen die ik zelf ter beschikking

stel. Het spreekt voor zich dat u zich voor de planning van infrastructuurwerken aan de gewestwegen tot minister Crevits moet richten. Wat mijn eigen inspanningen betreft, geef ik een kort overzicht. Het netmanagementproject gaat over een jaarlijks terugkerend exploitatiebedrag van 1.793.000 euro. In het kader van het Fietsfonds wordt 40 percent van de middelen ingeschreven voor projecten – deels al goedgekeurd, deels nog in de pipeline – in Lier, Mortsel, Hove, Boechout, Antwerpen, Zandhoven, Wommelgem en Lint. Verder komen, zoals gezegd, de financiële inspanningen die geleverd worden voor de verkeersbordendatabank en het vrachtwagenennetwerk het eerst ten goede aan de regio ten zuidoosten van Antwerpen.

De bedragen voor fietsprojecten, convenantgebonden mobiliteitsprojecten en woon-werkprojecten Pendelfonds zijn uiteraard niet limitatief. Zolang de voor Vlaanderen voorziene middelen niet besteed zijn, kunnen projecten uit de zuidostrand ook putten uit die projectfondsen.

Beschouw ik de SLUIZO-studie nog steeds als een pilootproject? Ja. Vooral de manier van werken is een belangrijke leerschool geweest die zeker als voorbeeld voor andere regio's kan dienen. Ik heb u die in antwoord op eerdere vragen toegelicht, maar ik wil nog even de essentie herhalen: een meer klassieke top-downaanpak werd gecombineerd met een bottom-upbenadering, waarbij mobiliteitsdeskundigen en politieke vertegenwoordigers op het lokale vlak werd gevraagd om hun voornaamste mobiliteitsproblemen te schetsen en hun oordeel te geven over welke problemen prioritair dienden te worden aangepakt. De studie is een aanzet geworden voor een volgehouden samenwerking tussen de betrokken gemeenten. Ik denk dat ik heb aangetoond welke projecten dat tot gevolg heeft gehad.

Alles staat of valt uiteraard met het wederzijdse vertrouwen dat er moet zijn. Doordat iedereen elkaars problemen heeft leren kennen en er een zeer open discussie is gegroeid, is er een basis gelegd tussen de buurgemeenten. Ik herinner me zeer goed de eerste vergadering, waar niet alleen heel vies naar mij werd gekeken, maar ook naar één betrokken burgemeester uit de regio. Ik denk dat we dat ondertussen een beetje ontgroeid zijn, want daardoor komt men echt geen stap dicht bij een oplossing. Ik denk dat we daar vandaag wel aan toe zijn en er heel constructief wordt samengewerkt, wat niet belet dat er nog harde discussies zijn, want het is en blijft een heel gevoelig onderwerp.

Er is bijzonder veel interesse vanuit andere regio's. Ik moet u niet uitleggen, denk ik, dat sluipverkeer een toenemend probleem is in heel wat regio's in Vlaanderen. Ik kan u zeggen dat er vragen geformuleerd zijn vanuit de regio rond Mechelen en Zuid-Oost-Vlaanderen en ook ten noorden van Antwerpen wil

men bovengemeentelijk gaan samenwerken rond mobiliteit en sluisverkeer in het bijzonder. Uiteraard juich ik dat toe en wordt telkens bekeken op welke manier er vanuit het Vlaamse niveau ondersteuning kan worden gegeven aan dergelijke initiatieven.

Ook in het kader van het Interbestuurlijk Plattelands-overleg is er interesse om een studiegebied te selecteren om de methodiek zoals die rond Antwerpen werd gehanteerd, te gaan toepassen op een groep van plattelands-gemeenten. De problematiek is daar uiteraard enigszins anders, maar voor de aanpak bestaat er bijzonder veel interesse.

Dan kom ik bij het grootstedelijk gebied en de afbakening. Mijn administratie, de afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid, heeft haar opmerkingen aangebracht op de plenaire vergadering die plaatsvond op 1 juli 2008. Een aantal elementen werden op die vergadering aangekaart. De vraag naar verduidelijking in verband met de voorgestelde opname van het zoekgebied voor industriële ontwikkeling in Wommelgem-Ranst, ook gekend als De Keer, werd gesteld. Deze vraag werd ingegeven door het feit dat er in aanloop van ruimtelijke planningsprocessen op die locatie een specifiek plan-MER loopt en de locatie niet werd meegenomen in het plan-MER-proces voor de afbakening van het grootstedelijk gebied.

MOW had ook commentaar op het gebrek aan cumulatieve effectenberekeningen op het vlak van mobiliteit, bijvoorbeeld op locaties waar er naast de geplande ontwikkelingen specifiek ten gevolge van het RUP afbakening grootstedelijk gebied, ook autonome ontwikkelingen zijn op initiatief van lokale besturen. Een voorbeeld daarvan zijn de ontwikkelingen op het Eilandje, die slechts ten dele in het afbakenings-RUP op Vlaams niveau zitten.

De administratie Ruimtelijke Planning antwoordde specifiek op deze opmerkingen dat de richtlijnen voor de plan-MER zoals uitgevaardigd door de cel-MER van het Vlaamse Gewest, minutieus werden gevolgd. Ik citeer uit het verslag van de plenaire vergadering: “Een algemeen punt is volgens MOW dat de cumulatieve effecten van mobiliteit onvoldoende zijn onderzocht aangezien de scope van het onderzoek te beperkt was. ARP stelt dat de richtlijnen van de dienst-MER in dat verband zijn gevolgd en dat de onderzoeksvoorstellen ook steeds tussentijds zijn besproken.”

Uiteraard ben ik vervolgens ook als minister betrokken geweest bij het collegiale proces binnen de ministerraad dat geleid heeft tot de voorlopige vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van het grootstedelijk gebied Antwerpen.

Belangrijk om mee te geven zijn enkele elementen die in verband met de luchthaven van Deurne in het

desbetreffende deelplan en de bijbehorende stedenbouwkundige voorschriften binnen het RUP op mijn vraag werden opgenomen. Ik verwijs naar de maximaal te ontwikkelen vloeroppervlakte die werd geconcludeerd in de mobiliteitsstudie die voor de luchthaven werd verankerd in de stedenbouwkundige voorschriften, en de noodzakelijke aanpak van een aantal kruispunten op de R11 die werd onderkend in dezelfde mobiliteitsstudie en ook werd bevestigd in de studie sluisverkeer.

Mevrouw Van den Eynde, u verwijst ook naar het geplande bedrijventerrein aan De Keer in Wommelgem-Ranst. Mag ik u erop wijzen dat deze zone in het kader van de afbakening van het grootstedelijk gebied Antwerpen werd geschrapt? Voor dit dossier loopt een eigen plan-MER-procedure waarbij mobiliteit wel eens van doorslaggevend belang zou kunnen zijn.

U verwijst verder naar het 95 hectare grote bedrijventerrein Satenrozen aan de oprit van de E19 in Kontich en gebruikt het voorbeeld om erop te wijzen dat de verkeersdruk nog zal toenemen. Het is niet mijn gewoonte, maar ik wil even citeren uit een tekst van het Vlaams Belang van 23 augustus 2007 over het bedrijventerrein Kontich-Waarloos: “Voor wat betreft de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen zal de druk van het Vlaamse Gewest in de komende jaren enorm zijn. De redenering van Gecoro: er zijn in Kontich 7.000 potentiële werknemers en de bedrijven op Kontichs grondgebied bieden 9.500 arbeidsplaatsen, dus is er geen behoefte meer aan nieuwe bedrijventerreinen. Die redenering volgen wij niet. De bedrijventerreinen die Vlaanderen nodig heeft ter vrijwaring van haar welvaart, moeten er komen, desnoods in Kontich. Vlaams Belang verzet zich tegen defaultisme en wil de industriële massaproductie niet zomaar laten vertrekken.”

Mevrouw Van den Eynde, ik ga er dus van uit dat u voorstander bent van dat project en in de communicatie die ik zonet citeerde, blijkt nergens een bijzondere zorg voor de verkeersdruk. Om verkeersredenen zijn er nochtans betere locaties te bedenken, aangezien op deze plek geen goederen via spoor of water kunnen worden aan- en afgevoerd. In die context komt een locatie op het hoofdwegenennetwerk, in dit geval de E19, in aanmerking voor het ontwikkelen van een bedrijventerrein. Beter daar dan midden in de zone tussen de E19 en E313. Bovendien is er in het kader van het Masterplan Antwerpen gepland dat er een tramverlenging vanuit Mortsel tot aan de oprit wordt gerealiseerd. Als ik goed ben ingelicht, bent u daartegen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mevrouw de minister, ik wil hier geen grote discussie openen, maar ik ben vereerd dat u zo naarstig onze programmateksten

leest. Ik zou graag weten waar u het citaat vandaan hebt. U mag het mij bezorgen. Onze partij is zeker gekant tegen het bedrijventerrein Satenrozen.

De doelstelling van MOZO is coördineren. Dat is heel belangrijk, zeker omdat in het verleden is gebleken dat veel gemeenten zelf initiatieven nemen die niet stroken met de initiatieven van de buurgemeenten. Toen die samenwerkingsovereenkomst werd voorgelegd, hadden veel mensen het gevoel dat nog maar eens iets werd gestart, zonder concrete daden op structureel niveau.

Mevrouw de minister, u hebt inderdaad een aantal projecten genoemd en er zijn zaken gebeurd, maar we blijven inzake grote infrastructurele projecten op onze honger. U leidt deze studie, u hebt het initiatief genomen. Dan is het aan u om andere ministers aan te manen. De N171 is nog steeds niet doorgetrokken en teistert nog veel buurgemeenten. De problemen blijven bestaan in de regio. De verbindingsweg langs Kontich is er ook niet. Als u met uw openbaar-vervoerproject wilt doorgaan, moet u maatregelen nemen. Er moet ook plaats zijn voor de auto. Ik ben niet gekant tegen bijkomend openbaar vervoer, maar u neemt wel de plaats in van de automobilist, en dat is geen oplossing. Die buslijn kan niet de enige oplossing zijn. Er hoort wel nog wat bij.

Mevrouw de minister, ik zal uw antwoord nog nalezen en zien welke oplossing u geeft aan de kleinere projecten. De Vlaamse Regering moet in eigen boezem kijken als het gaat over de verkeerschaos in de zuidostrand van Antwerpen, zeker als u bijkomende werkgelegenheid blijft creëren in een gebied dat al zwaar belast is. Daarover hebt u het niet. Er komt een groot bedrijventerrein bij op de voormalige site van Alken-Maes, en toch moet opnieuw dezelfde zuidostrand bijkomend bedrijventerrein ontwikkelen. De ontwikkeling van de brownfields in Willebroek is ook zo'n groot project in dezelfde rand. U zou alle projecten eens naast elkaar moeten leggen en nagaan welke werkgelegenheid wordt aangeboden, en welke werkgelegenheid daar nog noodzakelijk is.

Minister Kathleen Van Brempt: Mevrouw Van den Eynde, als er iets is waar ik veel aandacht aan besteed, zeker vanuit mijn bevoegdheid, dan is dat het bestuderen van de mobiliteitseffecten en die inbrengen in de discussie in de Vlaamse Regering als het erop aankomt nieuwe initiatieven te nemen. U hebt daar een partner aan mij, maar er moeten extra bedrijventerreinen komen in Vlaanderen. Ik hoop dat u het daar mee eens bent.

Het is nu niet het moment om te zeggen dat er geen bijkomende werkgelegenheid nodig is. We moeten wel blijven discussiëren over waar de beste invulling is. Volgens mij is die altijd gelegen aan waterwegen en spoorwegen, waar er alternatieven zijn. Als u de zaken opvolgt, kent u mijn standpunten daarover. Ik verwijs ook naar de discussie over de luchthaven van Deurne.

Ik vind het heel vreemd dat u zo minimalistisch doet over een hele resem projecten die in de steigers staan om in de zuidostrand te werken aan een betere modal split. Waarschijnlijk hebt u mij niet goed begrepen. De modal split in die regio is slechter dan in andere Vlaamse regio's. Dat heeft hoogstwaarschijnlijk te maken met het feit dat er onvoldoende aanbod is aan openbaar vervoer en fietspaden.

In de Vlaamse Regering communiceren ministers over hun eigen bevoegdheden. Ik coördineer deze studie. Infrastructuur behoort niet tot mijn bevoegdheden, dus moet u mij daarover niet bevragen.

De heer Marc van den Abeelen: Mevrouw de minister, ik wil even mijn neutraliteit als voorzitter laten varen. U kent de situatie ter plekke niet zo goed. Het zou een aberratie zijn om het industriepark Satenrozen te ontwikkelen indien de expressweg er niet komt. Dan maakt de regering dezelfde fout als met Krekelenberg 1 en 2: eerst het industriepark aanleggen, en dan kijken of men er geraakt. Satenrozen is schitterend gelegen, maar er is geen ontsluiting langs de E19. Of we die expressweg graag hebben of niet is een andere zaak.

Het is juist dat er een enorm aanbod aan openbaar vervoer is, maar het is niet het juiste. Mijn gemeente heeft een voorstel gedaan aan De Lijn om een meer efficiënte opdeling van de lijnen naar Aartselaar te krijgen, maar dan is het antwoord: "Ja, we zullen dat doen, maar hier is de factuur." Het bestaande aanbod is niet adequaat en het kost veel geld aan de gemeenschap. Wilrijk en onze gemeente stellen een alternatief voor dat veel beter is, en dan zegt de commerciële dienst van De Lijn dat we het zelf moeten betalen. Mevrouw de minister, daar moet u toch eens bij stilstaan.

Als we het hebben over politique politicienne, dan gaat het over onze eminente, vriendelijke, vrouwelijke collega uit Mortsel, die altijd de gemeenschap gebruikt als het haar uitkomt, en de autonomie van de gemeente als het haar niet uitkomt. Dat kan niet. We zijn met zeven tegen één. De zeven gaan akkoord, en zij gaat niet akkoord. Geloof me vrij, ze blokkeert heel veel van de oplossingen.

Minister Kathleen Van Brempt: Laten we de discussie over de bedrijventerreinen eens ten gronde voeren. Ik ben niet bevoegd voor infrastructuur, dus ik kan daar niet op antwoorden.

De kwestie inzake het openbaar vervoer wil ik zeker nog eens laten nakijken. We pompen 1,7 miljoen euro aan exploitatie in de regio, en dat is goed besteed geld. Er is te weinig aanbod aan openbaar vervoer in die regio en waarschijnlijk ook niet het juiste. Een van de initiatieven die ik wil nemen tegen de volgende legislatuur, is beginnen werken aan een lightrailproject. Dat is

voor de regio ongelooflijk belangrijk. Daarvoor moeten we de nodige financiële middelen vrijmaken. Dat zijn hefboomprojecten. Er is nog meer nood aan hoogwaardiger openbaar vervoer in de regio. Ik verwijs nogmaals naar de modal-splitcijfers, dat is een heel belangrijke oplossing voor die regio. We zullen de discussie over leefbaarheid en fijn stof nu niet voeren. De toekomst ligt echt niet in alsmaar meer met de wagen rijden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de aanslepende problematiek inzake energiefacturen

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mevrouw de minister, op 4 juni 2008 heb ik u een schriftelijke vraag gesteld over de voorschotfacturen. Daarin vroeg ik of er leveranciers zijn die systematisch te hoge voorschotten vragen en wat er moet gebeuren met de extra intresten die de leveranciers daardoor opstrijken.

Mevrouw de minister, eind augustus hebben de kranten uw antwoord overgenomen. Sindsdien komen er wekelijks mails binnen van mensen die hun ongenoegen uiten over hun facturen in het algemeen en over de voorschotfacturen in het bijzonder. Intussen is de veel besproken vacature van de energieombudsman op 19 september 2008 in het Belgisch Staatsblad verschenen. De ombudsman zal wellicht veel vragen krijgen over dit probleem.

Mevrouw de minister, uw antwoord op mijn schriftelijke vraag is gebaseerd op een onderzoek van de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG). Daarin staat: “De VREG kan uit haar onderzoek niet opmaken dat de elektriciteitsleveranciers met uitzondering van een leverancier, systematisch hogere bedragen als voorschot aanrekenen in verhouding tot het gemiddelde verbruik van hun klanten.”

Die leverancier bij wie er wel sprake zou kunnen zijn van voorfinanciering via voorschotfacturen, is een nieuwkomer en argumenteert te weinig over de historische verbruiksgegevens van zijn klanten te beschikken, waardoor hij een nadeel zou ondervinden ten opzichte van de standaardleveranciers. De oefening voor aardgas werd niet gemaakt maar de VREG verwacht daarvoor dezelfde conclusies.

Mevrouw de minister, ik heb het rapport van de VREG aandachtig doorgenomen. Ik stel vast dat wanneer men

het verschil maakt tussen het globale credit- en debetsaldo, er inderdaad enkel bij die ene leverancier voor de laatste drie jaar sprake zou kunnen zijn van een vorm van voorfinanciering. Een algemeen resultaat maakt echter de rekening niet van de individuele afnemers. Wanneer ik immers kijk naar het procentuele aandeel van de afnemers dat te veel voorschot heeft betaald, dan concludeer ik dat meer dan de helft van de afnemers in 2007 te veel voorschot heeft betaald voor elektriciteit. En daar is het mij om te doen.

In de zeven bekende gevallen gaat het om respectievelijk 47, 31, 68, 81, 47, 58 en 75 percent van de afnemers dat te veel voorschot betaalde. Deze consumenten hebben recht op zo correct mogelijke voorschotfacturen. In dat geval moet ook niet worden gevraagd wat er met de verloren intresten van deze klanten moet gebeuren.

Ik besef dat het voor de leveranciers moeilijk is om tussentijds te factureren op het exacte verbruik. Wat de intresten betreft, kan het voorstel van het Vlaams Parlement niet op bijval van de leveranciers rekenen. Op bladzijde 7 van het rapport argumenteert de VREG dat met een aantal elementen.

Er spelen veel variabelen mee die het verbruik snel kunnen veranderen. Ook het klimatologisch aspect heeft een grote invloed op het aardgasverbruik. Ik onderschrijf de bedenkingen die de VREG daarover maakt.

De slimme meter zou de oplossing kunnen bieden. De algemene invoering zal echter nog een aantal jaar op zich laten wachten. Daarom vraag ik me af of het mogelijk is om de meterstanden veel regelmatig door te geven aan de distributienetbeheerder of aan de leverancier. De klant zou dan onder bepaalde voorwaarden via de website maandelijks zijn meterstanden kunnen doorgeven aan de leverancier, die zijn tussentijdse facturen op dat werkelijke verbruik baseert. Na de meteropname van de netbeheerder kan dan de eindafrekening worden gemaakt. Dit zou in afwachting van de slimme meter tot veel correctere tussentijdse facturen kunnen leiden. De afnemer heeft er geen baat bij te lage tussenstanden door te geven omdat er sowieso een eindafrekening volgt. Bovendien zou een vergelijking met het verbruik van de vorige jaren een goede indicatie kunnen geven over de juistheid van de doorgestuurde meterstanden. Mevrouw de minister, werd deze optie al onderzocht? Acht u dit opportuun?

De klachten die ik heb ontvangen, gaan uiteraard over veel meer dan enkel de voorschotten. De ergernis over de onduidelijkheid en de niet-transparantie van de facturen blijft. Ook over de creditnota's bestaat heel wat onduidelijkheid. Het wordt tijd dat deze aanslepende problematiek wordt aangepakt.

Mevrouw de minister, erkent u dat er een problematiek is met de voorschotfacturen? Zo ja, zult u in opvolging

van het rapport van de VREG maatregelen nemen om dit aan te pakken? Zo ja, welke?

Er wordt geëvalueerd en heronderhandeld in het gedragsakkoord tussen de leveranciers en de federale minister van Consumentenzaken. Blijkbaar zou minister Magnette ook onderhandelen over een typefactuur. In het verleden is echter gebleken dat dit gedragsakkoord niet echt sluitend is, wellicht omdat er geen sancties aan verbonden zijn. Is er sprake van een verbetering? In welke mate is de Vlaamse overheid daarbij betrokken?

In opvolging van de ad-hoccommissie Energiearmoede werd een aantal spelregels voor leveranciers en distributiethebeerders opgelegd. Waarom kan Vlaanderen zelf geen uniforme factuur invoeren? Dat gaat in tegen de geest van de liberalisering, maar als de consument benadeeld wordt, moet de overheid op een of andere manier kunnen ingrijpen.

Mevrouw de minister, welke maatregelen zult u nemen om de onduidelijke facturering aan te pakken? Kunnen daar Vlaamse spelregels voor worden opgelegd?

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mevrouw de minister, ook ik heb u al een schriftelijke vraag gesteld over dit probleem, met de suggestie te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om intresten te laten betalen op te veel betaalde voorschotten. Daar werd toen nogal ontwijkend op geantwoord. In uw antwoord staat dat “het voorstel van terugstortingen van te veel betaalde voorschotten met intrest zoals geopperd in het Vlaams Parlement niet op bijval kan rekenen van de leveranciers”.

Ik kan dat best begrijpen maar vanuit het oogpunt van de consumentenbescherming valt daar toch iets voor te zeggen, zeker wanneer blijkt dat het om een wijdverbreid fenomeen gaat. Mevrouw de minister, wat denkt u daar zelf van? Volgens de VREG staan de leveranciers daar niet om te springen. Als er intresten moeten worden betaald op te veel betaalde voorschotten, dan moet dat ook gebeuren voor creditnota's, aldus de VREG. De vraag is natuurlijk of dat wel zo is. Normaal gezien betaalt men op het moment van de levering, en betaalt men nooit een voorschot dat hoger ligt dan de eindfactuur. Waarom zouden er dan intresten moeten worden betaald op creditnota's?

Het gedragsakkoord bepaalt dat mensen het recht hebben om een herberekening van hun voorschotten te vragen. In hoeverre worden de gewesten betrokken bij een nieuw gedragsakkoord tussen de federale regering en de leveranciers? Mensen die investeren in energiebesparende maatregelen en die bijvoorbeeld gebruik maken van de tool die het Vlaams Energieagentschap heeft ontwikkeld om de terugverdientijd en de besparing

op de energiefactuur van die investeringen na te gaan, moeten nu meer dan een jaar wachten voor ze het effect van die maatregelen kunnen zien.

In een protocol of in een gedragscode met de leveranciers zou kunnen worden afgesproken dat dezelfde tool kan worden gebruikt voor een herberekening van de voorschotten. Zo kunnen gezinnen die willen investeren, onmiddellijk het effect daarvan zien in de betaalde voorschotten. Dat is vooral interessant voor mensen die een gebrek hebben aan liquide middelen en die gebruik maken van het systeem van renteloze of goedkope leningen. De filosofie achter dit systeem is dat die mensen hun lening kunnen terugbetalen met wat ze uitsparen op hun energiefactuur. Wanneer je een jaar moet wachten voor je kunt genieten van die besparing op je energiefactuur, dan moet je nog een jaar lang met eigen middelen de terugbetaling van de lening financieren.

Mevrouw de minister, worden de gewesten betrokken bij de wijziging van dat gedragsakkoord? Bent u bereid om in dat kader te pleiten voor een modus vivendi waarbij de leveranciers overeenkomen dat ze op basis van de rekentool van het Vlaams Energieagentschap de voorschotfacturen aanpassen aan de gepronostikeerde verlaging van het energieverbruik?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Deze kwestie is hier al meermaals aan bod gekomen, niet alleen in schriftelijke vragen maar ook in een actuele vraag van mevrouw De Wachter. Het is naar aanleiding van die actuele vraag dat ik een onderzoek heb bevolen. Iedereen is het ermee eens dat het goed is om te weten en te meten vooraleer er wordt ingegrepen.

Mijnheer Martens, het is belangrijk dat iedere energieafnemer in Vlaanderen beseft dat de energieleverancier het bedrag van het voorschot kan aanpassen. Wat dat betreft, bereiken ons heel weinig klachten waaruit zou blijken dat dit niet gebeurt wanneer die vraag wordt gesteld. Indien er een probleem is, dan is het evident dat we nagaan hoe dat best kan worden aangepakt.

Wanneer bijvoorbeeld na een investering wordt gevraagd om het bedrag van het voorschot aan te passen, dan moet dat op het eerste eenvoudige verzoek gebeuren. Indien dat wordt geweigerd, kan de klant daarop reageren en overstappen naar een andere leverancier.

Mijnheer Decaluwe, u hebt de studie goed bestudeerd. Ik wil het eerst hebben over de problematische leverancier. Die leverancier is aangesproken op de onregelmatigheid die zich voordeed in de resultaten. Wanneer we de omzet bekijken, dan moest 6 procent van de behaalde omzet worden terugbetaald. Dat cijfer is vrij significant. Het toont ook aan dat er een probleem is.

Bovendien had 81 percent van de afnemers te veel betaald. De VREG heeft zich geëngageerd om binnen afzienbare tijd uitvoerig de resultaten toe te lichten van het interne onderzoek dat hierover loopt. Dat zal nog deze maand gebeuren.

Uit de cijfers over de afrekening in 2007 blijkt dat bij een van de leveranciers 47 percent te veel heeft betaald. Dat betekent echter ook dat 53 percent te weinig heeft betaald. Bij een andere leverancier heeft 31 percent te veel betaald en 69 percent te weinig. Uit de omzetbalans blijkt dat er 1,6 extra moet worden ingevorderd. Dat is niet goed. Wanneer mensen systematisch te weinig betalen, dan moeten ze op het einde van het jaar veel te veel in een keer betalen. Dat kan ook leiden tot problemen. We moeten dan ook zorgen voor een goede monitoring.

We weten niet altijd precies over welke cijfers het gaat. Wanneer de elektriciteit afzonderlijk op de facturen staat vermeld, stellen we vast dat de overgrote meerderheid te weinig heeft betaald. Wanneer gas en elektriciteit samen staan, is dat probleem minder duidelijk. Het probleem is vermoedelijk groter bij gas.

Mijnheer Decaluwe, u vraagt of het niet beter zou zijn dat Vlaanderen zelf een energiefactuur kan invoeren. Er is een initiatief van federaal minister Maignette waarbij wij zeer nauw worden betrokken. Het is de bedoeling om de uitgewerkte typefactuur op te nemen in het akkoord dat reeds met de energieleveranciers werd gesloten. Dat akkoord zou afdwingbaar zijn op basis van de wetgeving op de handelspraktijken. Een bijkomend of vergelijkbaar initiatief vanuit het Vlaamse Gewest lijkt me dan ook niet nodig. Bovendien zou zich een probleem van bevoegdheidsverdeling kunnen voordoen.

Een duidelijke factuur gaat niet in tegen de liberalisering, integendeel. Een vrijgemaakte energiemarkt heeft nood aan goed geïnformeerde en actieve klanten. Zo kunnen klanten die ontevreden zijn over de dienstverlening van hun leverancier vol vertrouwen overstappen naar een andere energieleverancier.

In het ontwerp van Energiedecreet dat momenteel wordt voorbereid voor een tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering tijdens dit najaar, is een wettelijke basis opgenomen voor de Vlaamse Regering om na advies van de VREG, de leveranciers openbare dienstverplichtingen op te leggen over de facturatie van het elektriciteits- en aardgasverbruik. Wanneer de verdere opvolging van de problematiek van de voorschotfacturen aantoont dat er sprake is van systematisch misbruik of benadeling van afnemers, dan kunnen de nodige regelgevende initiatieven worden uitgewerkt.

Uit de monitoring die nu plaatsvindt, kunnen we vandaag niet afleiden dat er sowieso misbruiken zijn. De omzetcijfers leiden niet tot alarmerende resultaten.

Mijnheer Martens, u hebt het onder meer over de terugbetaling van intresten. Ik wil u er echter op wijzen dat we bijvoorbeeld het klimaat helemaal niet in de hand hebben. Er worden bepaalde voorschotten berekend die betaald moeten worden. Wanneer het een erg koude winter wordt, is dat te weinig. Tijdens een warme winter is dat wellicht te veel. We moeten proberen een zo efficiënt mogelijk systeem uit te werken en ervoor zorgen dat de betaalde voorschotten zoveel mogelijk aansluiten bij de realiteit.

U zegt verder dat het voorstel van het Vlaams Parlement niet op bijval kan rekenen van de leveranciers. Ik heb u zes argumenten gegeven op basis waarvan de VREG oordeelt daar geen groot voorstander van te zijn. Er zijn onder meer de klimatologische omstandigheden en de historiek. Ik kan me wel vinden in die argumenten. Het is moeilijk om dat nu op die manier te realiseren.

U had nog een vraag over het gedragsakkoord. De VREG zit in de consultatiegroep die dat begeleidt. Ik heb geen signalen ontvangen dat daar manifest geen rekening zou worden gehouden met de Vlaamse argumenten. Dat wordt vrij goed opgevolgd.

Zowel de heer Decaluwe als de heer Martens hebben een punt. Het is elementair dat we ervoor zorgen dat mensen weten dat ze met één telefoontje een aanpassing van hun factuur kunnen vragen. Het lijkt me opportuun om daar actieve communicatie rond te voeren. Iedereen moet weten wat hij kan ondernemen als hij een investering heeft gedaan. Ik ken mensen die naar hun leverancier belden na de plaatsing van een energiezuinige condensatieketel. Ze vroegen om minder te betalen op de voorschotfactuur. Dat was vanaf de volgende maand probleemloos geregeld. De mensen moeten dat weten, die boodschap moeten we ruim verspreiden.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Ik dank u voor uw positief antwoord, mevrouw de minister. Ik apprecieer de inbreng van de heer Martens.

Het is een goede zaak dat de gewesten hierbij betrokken zijn. We hopen dat we zo snel mogelijk kunnen landen.

Veel mensen weten inderdaad gewoonweg niet dat ze met één telefoontje een aanpassing van hun factuur kunnen vragen. We zouden dat op een goede manier moeten communiceren, misschien met een boodschap van openbaar nut. Het mag natuurlijk niet de bedoeling zijn dat de mensen lage voorschotten betalen, waarna ze later de rekening moeten vereffenen. De factuur moet het reële verbruik zo dicht mogelijk benaderen, ook in het belang van de consument. Ik pleit voor een degelijk communicatiebeleid. U bent daar sterk in, mevrouw de minister. We moeten de betrokkenen goed

informereren. Veel mensen betalen zonder te beseffen wellicht wat te veel aan de leverancier. We moeten de mensen informeren.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Ik heb dezelfde boodschap.

Ik zie het zelfs nog wat ruimer. Ik merk dat er heel wat wrevel bestaat over die vrije leverancierskeuze omdat mensen niet weten dat ze om een herberekening van hun voorschotten kunnen vragen. Ze gaan bijvoorbeeld de leveranciersvergelijkingmodule van de VREG raadplegen om eventueel een besparing te realiseren bij een andere leverancier. En als ze een nieuw contract ondertekenen, worden ze geconfronteerd met hogere voorschotten. Vaak gebeurt dat omdat de nieuwe leverancier geen kennis mag hebben van het gebruik bij de vorige leverancier. Hij bepaalt zijn voorschotfactuur op basis van een geschat verbruik. Goede communicatie over de aanvraag van een herberekening zou daaraan kunnen verhelpen, en de wrevel bij leveranciers wegnemen.

Er moet ook communicatie worden gevoerd over het fenomeen dat mensen die bij de slotfactuur, aan het einde van het jaar, geld terugkrijgen en dus minder hebben verbruikt dan men had ingeschat, toch hogere voorschotten moeten betalen in het daaropvolgende jaar. Vaak heeft dat te maken met het gestegen distributietarief. Maar in elk geval wordt de consument daar in het ongewisse gelaten. Hij voelt zich bij wijze van spreken opgelicht. Soms is een verhoging van een voorschotfactuur perfect te motiveren door gestegen distributietarieven, maar dat moet duidelijk worden gemaakt aan de consument. Men denkt dat men onterecht te hoge voorschotfacturen krijgt. Duidelijke communicatie kan deze misverstanden uit de wereld helpen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Decaluwe, het akkoord over het model van de typefactuur is ondertekend. Het moet nu nog alleen in het protocol worden ingeschoven. Dat moet minister Magnette doen. Ik stel voor dat ik hem daarover een brief stuur.

We leggen in het Energiedecreet een basis om sociale openbaredienstverplichtingen te kunnen opleggen inzake de facturatie. Het zou goed zijn om in de factuur een standaardclausule te laten opnemen over de aanpassing van het voorschot. Op die manier zouden de consumenten weten dat ze slechts de telefoon moeten nemen. We moeten daar geen brochure voor uitgeven. Dat heeft geen zin. De mensen lezen wel hun factuur. Met een clausule maken we dat breed bekend.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de CO₂-uitstoot in de woningsector

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Mevrouw de minister, we weten wat het Kyoto-protocol aan België oplegt inzake broeikasgassen: tegen 2012 een vermindering van 7,5 procent tegenover 1990. We zijn nu ambitieuzer met een Europees pakket aan energiemaatregelen. We willen de uitstoot van broeikasgassen tegen 2020 met ten minste 20 procent terugdringen ten opzichte van 1990.

Men kijkt voor de uitstoot van CO₂ meestal in de eerste plaats naar de industrie en de transportsector. De industrie heeft al inspanningen geleverd. En we dragen allemaal bij tot de dagelijkse CO₂-uitstoot. Volgens een studie van Isoterra van januari 2008 is het energieverbruik in huizen en gebouwen de tweede grootste oorzaak van de uitstoot van broeikasgassen, namelijk 21,8 procent, na de industrie met 30,6 procent. De tijd dringt voor Vlaanderen. De Isoterra-studie concludeert dat bij ongewijzigd beleid in deze sector, de doelstelling om 20 procent CO₂-reductie te bekomen tegen 2020 verre van gehaald zal worden.

Ondertussen start men her en der met initiatieven. U zult me niet van partijdigheid verdenken bij mijn volgende voorbeeld. De Katholieke Universiteit Leuven stelt het nieuwe academiejaar in het teken van energiebesparing. Zo komen er in de universiteitsresidenties stelselmatig bewegingsmelders en timers op de verlichting in gangen en traphallen. Men verbetert, iets wat u na aan het hart ligt, mevrouw de minister, de dakisolatie bij renovaties. Men vervangt de stookketels. De ramen krijgen superisolerend glas, en ga zo maar door. De universiteit mikt op een daling van haar energieverbruik met ten minste 10 procent. Ook de kotbazen en de studenten betreft men bij die energiebesparingcampagne.

Op 14 oktober 2008 vond het congres 'Duurzaam Bouwen en Wonen' plaats in het Vlaams Parlement. Minister Peeters, die de coördinatie voor duurzame ontwikkeling op zich neemt, stelde daar in navolging van uzelf dat tegen 2020 alle woningen energiezuinig moeten zijn. Ook verzekerde hij stellig dat de Vlaamse overheid alvast een voorbeeldfunctie zal vervullen en voluit gaat voor een duurzame ontwikkeling.

In welke mate zullen de REG-beleidsaccenten die u legt in het 'Energierenovatieprogramma 2020' tegemoetkomen aan uw ambitie voor een energiezuinig woningbestand in 2020? Zullen de maatregelen in het Energierenovatieprogramma 2020 het relatieve aandeel van het energieverbruik in huizen en gebouwen naar beneden halen ten opzichte van het huidige percentage?

Zullen deze accenten tegemoetkomen aan de ambities om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2020 met minstens 20 procent te verminderen ten opzichte van 1990? Zo nee, welke bijkomende maatregelen overweegt u in deze sector? In de sector van woningen en gebouwen is het absoluut imperatief om strenge normen op te leggen. Die gebouwen blijven immers voor een paar decennia staan. Dus hoe sneller men stringente normen heeft, hoe beter.

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik sluit mij graag aan bij deze vraag. Het is immers niet alleen voor de CO₂-reductie, maar ook vanwege de noodzaak om ons energieverbruik in het algemeen te reduceren, erg belangrijk dat we in alle sectoren waar het enigszins kan, alle middelen aangrijpen om het energieverbruik en de CO₂-uitstoot effectief te laten dalen. Ik ben ervan overtuigd dat er in Vlaanderen in elke sector nog een belangrijk potentieel is op dat vlak. En dat geldt zeker ook voor de woningen.

De beleidsambitie om tegen 2020 alle woningen energiezuinig te maken, kan ik alleen maar onderschrijven. Op dit ogenblik zie ik echter onvoldoende concrete beleidsinitiatieven om dat daadwerkelijk te realiseren. Zaken als dak- en raamisolatie komen tegenwoordig echt van de grond. Daar worden ook premies voor uitgereikt. Of dat zal volstaan om onze bestaande huizen tegen 2020 allemaal van dakisolatie en verbeterd glas te voorzien, betwijfel ik. En zelfs mochten we dat kunnen realiseren, dan zitten we nog met het gegeven dat meer dan een derde van het warmteverlies via de gevels gebeurt. Voor de na-isolatie van buitengevels van bestaande woningen bestaan momenteel nog geen premies of incentives.

Daarnaast hebt u aangekondigd dat u de bestaande energieprestatie regelgeving voor nieuwe woningen gaat aanscherpen. Dat is erg belangrijk, want elk nieuw huis zal gedurende vijftig tot honderd jaar energie blijven verbruiken. Als we daar nu niet onmiddellijk alle 'state of the art'-technologieën op gaan toepassen, worden we over enkele jaren opnieuw ingehaald door de realiteit.

Mevrouw de minister, ik sluit me aan bij de vragen van mevrouw Moerman en vestig de nadruk op het belang om een tandje bij te steken op dit vlak.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het is heel belangrijk dat we onze afhankelijkheid van de steeds duurder wordende energie op de internationale markten afbouwen, en tegelijk onze CO₂-uitstoot reduceren en de koopkracht van de mensen vrijwaren.

Veel van deze investeringen zijn ook economisch rendabel, en toch gebeuren ze niet of onvoldoende. Dat heeft

te maken met verschillende drempels. Ik meen, mevrouw de minister, dat we erin geslaagd zijn om een aantal van die drempels te slechten. Veel mensen weten bijvoorbeeld niet wat de energieverliezen in hun woning zijn, welke besparingen welke investeringen opleveren, op hoeveel tijd die investeringen zijn terugverdiend enzovoort. Met de systemen van de energieaudits, de energieprestatiecertificaten en de gratis energiescans kan aan die drempel van gebrekkige kennis worden verholpen.

Een andere drempel is een gebrek aan middelen. Als je weet welke investeringen je het best kunt doen en op hoeveel jaar je die investeringen terugverdiend, betekent dat nog niet dat je ook over de nodige middelen beschikt om die investeringen uit te voeren. Ook daar zien we dat het Vlaamse Gewest op alle fronten maatregelen neemt. De dakisolatiepremie, die in het kader van het overschot van 400 miljoen euro is ingevoerd, is daar een mooi voorbeeld van. Dat is mijns inziens een van de meest kostenefficiënte maatregelen die je kunt nemen.

Ik vrees dat er nog één drempel overblijft, namelijk de drempel van het gebrek aan zeggenschap. Het zal je maar overkomen dat je een slecht of niet geïsoleerde woning huurt, of dat je een sociale huurwoning betreft van een sociale huisvestingsmaatschappij die om de een of andere reden niet wil isoleren.

We moeten instrumenten zoeken om het ook voor die mensen – vaak de sociaal zwakkeren – mogelijk te maken om een warm dak boven hun hoofd te hebben.

Dat kan bijvoorbeeld door in het kader van de ecologische openbaredienstverplichtingen van de netbeheerders specifiek extra steun toe te kennen voor investeringen van sociale huisvestingsmaatschappijen in dakisolatie, het vervangen van inefficiënte verwarming door meer efficiënte verwarming en dergelijke meer.

We hebben in onze laatste resolutie rond energiearmoede daarom ook aanbevolen om de ecologische openbaredienstverplichtingen van de netbeheerders op dat vlak te wijzigen. Is daar intussen al werk van gemaakt? Wordt er overlegd met de netbeheerders om in het kader van de nieuwe REG-actieplannen in meer steun te voorzien voor investeringen van sociale huisvestingsmaatschappijen in isolatie en het verbeteren van energieprestaties?

Ik heb gezien dat er een extra premie komt voor woningen die via de sociale huurkantoren worden verhuurd. De meeste huurwoningen worden echter niet via sociale huurkantoren verhuurd. Wordt ook voor die sector iets in het vooruitzicht gesteld om de energieprestaties te verbeteren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dit is een heel interessante kwestie, waar ik elke week de nodige tijd aan besteed.

Mevrouw Moerman, wij hebben sinds januari 2008 een heel mooie brochure omtrent het actieplan voor het Energierenovatieprogramma 2020, met een uitgebreide stand van zaken. Het is misschien nuttig dat we dat ter beschikking stellen van de leden van de commissie. De brochure geeft een heel mooi overzicht van wat er vandaag allemaal wordt gerealiseerd.

De doelstelling is inderdaad om tegen 2020 geen energieverslindende woningen meer te hebben in Vlaanderen. We moeten het energierenovatieprogramma zien als een aanvulling op de reglementering die geldt voor nieuwbouw. Voor de nieuwbouwwoningen gelden aparte regels en normen. Voor de bestaande woningen geldt het energierenovatieprogramma, om te kijken hoe we die woningen, waar bij de bouw vaak geen enkele rekening werd gehouden met het energieverbruik, energiezuinig kunnen maken.

Een van de kritische factoren in deze kwestie is de trage vernieuwingsgraad van het gebouwenpark, en natuurlijk ook de technische mogelijkheden om die aanpassingen door te voeren. Een dak isoleren is gemakkelijk gezegd, maar voor sommige mensen is het verschrikkelijk moeilijk uitvoerbaar. Daarnaast zijn er ook een aantal financiële consequenties. Er is dus nood aan een pakket met stimulerende maatregelen om mensen zodanig te prikkelen dat ze beslissen om de stap te zetten om energiezuinige investeringen te doen.

Die strategische doelstelling hebben we dan ook vertaald in een operationele doelstelling. In die operationele doelstelling stellen we dat we tegen 2020 de daken doelmatig geïsoleerd willen zien, dat we enkele beglazing vervangen willen zien door hoogrendementsbeglazing, en we dat we verouderde verwarmingsinstallaties vervangen willen zien door condensatieketels. Dat zijn de drie grote prioriteiten.

Op korte termijn, namelijk voor de periode 2007-2008, is in het Energierenovatieprogramma gemikt op informatieverlening en sensibilisering. Zo is er de website www.energiesparen.be, waar onder meer een calculator op staat om te berekenen welke investering welke besparingen oplevert. Recent is de Vlaamse premie ingevoerd voor energiebesparende investeringen door gezinnen die geen of onvoldoende belastingen betalen om in aanmerking te komen voor de federale fiscale aftrek. Die premie is een groot succes. In het begin werd de vraag geopperd of die mensen wel de sprong zouden wagen naar zo'n investering. Nauwelijks enkele maanden na de invoering van de premie blijkt dat er al honderden dossiers zijn goedgekeurd voor investeringen.

Recent is er het energieprestatiecertificaat, dat de al dan niet energiezuinigheid van een woning aantoon bij de

verkoop of verhuur ervan. We rekenen erop dat de huurder of koper zal rekening houden met dit certificaat. De sector reageert positief en zegt dat de energiezuinigheid van een woning een belangrijk argument kan zijn voor de verkoopwaarde. Je hebt er dus alle belang bij om investeringen te doen, omdat dit de verhuur- of verkoopwaarde van de woning verhoogt.

Op de middellange termijn wordt vanaf volgend jaar een aantal nieuwe maatregelen onderzocht, zoals een subsidieregeling voor appartementen in mede-eigendom en een ondersteuningspakket voor muurisolatie en vloerisolatie. De muurisolatie is vandaag een probleem, er bestaan nog geen geschikte kanalen voor. We zien wel dat de communicatiecampagnes van de overheid in de media, de publicaties van het Vlaams Energieagentschap, de websites en vooral de inzet van energieconsulenten in de bouwsector en de interprofessionele werkgeversorganisaties, de middenveldorganisaties, de Gezinsbond, de Ouderraad en de armenverenigingen sensibiliserend werken. De energieconsulenten plukken de vruchten van dat werk en ze voelen zich aangemoedigd door de resultaten die ze elke dag boeken.

Op de lange termijn – de periode 2013 tot 2020 – moeten we nagaan waar we staan. Als de maatregelen niet tot het gewenste resultaat leiden, wat moeten we dan doen? Misschien moeten we de premies afbouwen en er verplichtingen van maken. Vandaag is het nog veel te vroeg om daar beslissingen over te nemen.

Sommige beleidsmaatregelen zijn vandaag nog niet volledig, maar toch bijna afgerond. De dakisolatiepremie is niet alleen bedoeld voor eigenaars van woningen, maar ook voor huurders. We willen niemand uitsluiten. De minister-president was heel duidelijk in zijn Septemberverklaring: elke Vlaming die de woning waarin hij of zij woont, isoleert, moet recht kunnen hebben op de premie. De sector van de huurders is dus niet uitgesloten.

Mijnheer Glorieux, er is de wijziging van de energieprestatienorm. Er wordt werk gemaakt van de invoering van het energieprestatiecertificaat voor niet-woongebouwen, van de aanpassing van het energieprestatiecertificaat voor woongebouwen, en er is een recent besluit voor onderhoud en keuring van stooktoestellen. Slecht afgestelde en slecht onderhouden stooktoestellen zorgen voor een grote extra CO₂-uitstoot. Er is ook het ontwerp van besluit voor het financieren van dakisolatie in woningen van sociale verhuurkantoren. Minister Keulen kan ook nog gepaste maatregelen nemen in de sociale woningsector.

We zijn nog niet lang geleden gestart met het energierenovatieprogramma. Dat is gelanceerd in 2006. In 2006 zijn er 5000 premies voor dakisolatie aangevraagd, in 2008 zijn er dat 20.000. In 2008 zullen we op 120.000 premieaanvragen uitkomen voor een ketel of een dakisolatie of superisolerend glas. Dat is een verviervoudiging

van twee jaar geleden. Dat toont echt wel aan dat het energierenovatieprogramma zoals het was opgesteld in theorie, effecten heeft in de praktijk. De communicatiecampagnes missen hun doel niet. We zien dat ook aan de vragen van mensen en van de sector. Aannemers zijn zeer bevreemd. We moeten die weg blijven bewandelen en met een creatieve ondersteuning de gepaste maatregelen nemen.

Mevrouw Fientje Moerman: Zullen de maatregelen die nu worden genomen en die zonder twijfel veelvuldig zijn en blijkens de cijfers een effect ressorteren, erin slagen het aandeel van de sector Gebouwen en Wonen in de totale CO₂-uitstoot naar beneden te halen? Dat hangt ook af van de inspanningen in de andere sectoren.

Aannemers worden vandaag overstelpt met vragen, maar wat ook opvalt, is dat ze niet altijd een afdoende antwoord hebben op de vragen. Het belang dat ze daaraan hechten is niet altijd hetzelfde als het belang dat de bouwheer daaraan hecht. Horizon 2020 geeft ons nog wat tijd, maar het is dringend nodig om met de minister van Onderwijs en met het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB) een overleg op te starten zodat er een gecoördineerd actieplan wordt uitgewerkt om in al de bouwopleidingen, van de laagste tot de meest technische, die vakken een toenevend gewicht te geven. Die technieken moeten door mensen met kennis van zaken worden onderwezen.

Wat we stimuleren met subsidies, moet in de realiteit worden vertaald. Als de bouwheer iets vraagt, moet de aannemer weten wat hij bedoelt. In de bouwsector mangelt het daar soms aan. Het bewustzijn groeit, maar er is toch nog een gebrek aan technisch geschoolde mensen om dat allemaal te verwezenlijken. In de bouwopleidingen moet die vernieuwing zo snel mogelijk worden doorgedrukt. Dat kan alleen met een goede coördinatie, ook in overleg met de bouwsector zelf en met de onderwijssector.

De heer Bart Martens: Ik heb nog twee bedenkingen. Mevrouw de minister, ik heb geen antwoord gehoord op mijn vraag over de REG-maatregelen van de distributienetbeheerders voor de sociale huisvestingsmaatschappijen. Is er al gevolg gegeven aan de aanbeveling van de resolutie energiearmoede om in de REG-actieplannen extra steun te plannen voor investeringen van sociale huisvestingsmaatschappijen? Mevrouw de minister, als u daar niet op voorbereid bent, wil ik daar graag op een ander moment op terugkomen.

Zou het niet raadzaam zijn om de informatie uit energieaudits en energieprestatiecertificaten te laten volgen door offertes voor aannemers die er gebruik van willen maken? Ik kan me indenken dat sommige mensen de inhoud van hun audit of certificaat bekend willen maken aan geïnteresseerde aannemers, die op basis van die informatie gerichte offertes kunnen maken voor energiebesparende

investeringen. Dikwijls is dat een hinderpaal. Mensen komen door een audit te weten dat ze bijvoorbeeld hun dak moeten laten isoleren, maar de stap zetten om de juiste aannemers aan te schrijven, is soms een brug te ver. Zou de informatie uit de audits en prestatiecertificaten niet beter gevaloriseerd kunnen worden door de markt van aannemers en leveranciers?

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Moerman, door gerichte maatregelen in de industrie en de landbouw, zijn de uitstootcijfers ten opzichte van 1990 fel gedaald. Er zijn nog twee slechte sectoren, de transportsector en de gebouwen. Vandaar het energierenovatieprogramma, dat gericht is op 800.000 woningen. Op een totaal van 2,4 miljoen betekent dat een derde. In het voorbije jaar zijn 120.000 premies aangevraagd, een verviervoudiging. Het werpt dus vruchten af. Hoe dat wordt vertaald in uitstootcijfers, moeten we nog afwachten. Als je ziet wat je kunt besparen aan energieverbruik door te investeren in zuinigheid, heeft dat gevolgen op de CO₂-uitstoot. In het energieprestatiecertificaat zie je het verbruik van de woning. Alle nieuwe woningen scoren daar heel goed in. Een woning van tien of vijftien jaar oud, scoort slecht. Slecht is minder dan het gemiddelde. Met gerichte investeringen kun je wel een grote sprong maken. Dat geeft goede prognoses voor de CO₂-cijfers. We moeten nog even afwachten tot die investeringen effect tonen. Het beleid werkt en ik heb goede hoop dat de CO₂-uitstoot zal verminderen.

Mevrouw Moerman, u haalt een pijnpunt aan inzake de opleiding. Vorig jaar heb ik een opleiding Energiezuinig architect gelanceerd voor 500 architecten. Die was op één dag uitverkocht. Nu is er een wachtlijst van 700. Met wat geluk kunnen we daar een vervolg aan breien. Het is geen kwestie van niet willen. We moeten mee zijn met de trein.

We hebben met de aannemerssector een driemaandelijks onderhoud. De Syntra's zijn daar ook bij betrokken. We houden daar de vinger aan de pols. Het tij is ook daar aan het keren. De Confederatie Bouw kreeg een energieconsulent toegewezen. De consulenten hebben handenvol werk. De aannemers zijn de klik aan het maken. Vandaag is nog niet elke aannemer mee met de regelgeving, maar het is van belang dat we ze meekrijgen en meehouden. Daarom doen we regelmatig peilingen bij aannemers en architecten. Ik neem uw suggestie over de opleiding ter harte.

Mijnheer Martens, u had nog een vraag over de distributienetbeheerders (DNB's) en de sociale woningen. Ik neem dat op met minister Keulen, die bevoegd is voor sociale huisvesting. Hij wil daarin initiatieven nemen, maar dat moet nog rijpen.

Ik ben verrast door uw suggestie om iedereen die een audit doet, in een databank op te nemen, zodat

aannemers hen kunnen contacteren. Ik vraag me af hoeveel mensen daarin geïnteresseerd zijn. We kunnen dat idee bekijken, maar het lijkt me niet evident.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het zelf produceren van elektriciteit door particulieren en bedrijven

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mevrouw de minister, hoewel ik geen lid ben van deze commissie wil ik toch de volgende vraag stellen.

In het streven naar duurzame ontwikkeling is het ontwikkelen van duurzame vormen van energieproductie de laatste jaren in een stroomversnelling gekomen. De duurzame bronnen zoals wind, zon, biomassa en het energie-efficiënt omgaan in WKK-installaties vragen het herdenken van de netten en creëren nieuwe problemen op het distributienet. Dit geldt zeker voor bijvoorbeeld grootschalige windparken.

Steeds vaker worden particulieren of bedrijven zelf producent van elektriciteit. We kennen de PV-systemen, er zijn de windmolenparken, en nu maken ook de kleine windmolens hun opwachting. Die kunnen in theorie op het net worden gezet. Regelmatig blijkt dit praktisch moeilijk haalbaar. Nochtans zal dit de komende jaren steeds vaker voorkomen. Uit alles blijkt dat we naar nieuwe netten moeten evolueren en dat het tijdperk waarin uitsluitend van op enkele grote productiesites voldoende stroom op het net werd gezet, achter ons ligt. Dit creëert nieuwe uitdagingen.

Mevrouw de minister, beschikt u over een overzicht van de regionale knelpunten om elektriciteit op verschillende plaatsen op het laagspanningsnet te brengen? Hoe zult u deze knelpunten aanpakken en de netten beter aanpassen op verschillende leveranciers? Werden alle infrastructurele problemen op de netten reeds opgelost? Wat is de houding van de distributienetbeheerder inzake decentrale productie? Hoe ziet u de uitbouw van de netten in de toekomst? Hoe wilt u problemen vermijden met de continuïteit van het aanbod?

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Op initiatief van collega Rombouts zijn hier destijds heel wat discussies geweest over de aansluitbaarheid van de tuinbouwbedrijven. Ook

collega Moerman heeft dat hier al aangekaart. Het is geëindigd met een motie op 5 mei 2008.

Mevrouw de minister, hoe kunnen de distributienetbeheerders (DNB's) proactief optreden zodat we dit in investeringsplannen kunnen omzetten? Mevrouw de minister, stuurt u hierop aan? De decentrale installaties zijn hier en daar succesvol. Kunnen we een aantal zaken ook niet clusteren om het eenvoudiger te maken?

De ongelijke spreiding van de aansluitingskosten was een knelpunt. Hoe zit het met de solidariteitsmechanismen? Maken die enige kans? Kunnen ze gemodereerd worden ingevoerd? De ongelijke verdeling van de groenestroomcertificaten wordt mee verrekend. Het verschil tussen 450 en de marktwaarde moet door de distributienetbeheerders worden verrekend in de prijzen.

Betreffende een aantal suggesties in verband met mogelijke oplossing vraag ik naar de stand van zaken. Ik weet dat in mijn provincie een aansluiting is geweigerd. Het gaat om een enorm groot dossier. Dergelijke zaken moeten ook met Elia worden besproken. De vraag is of er ook op het niveau van de federale overheid gesprekken over een gezamenlijke aanpak worden gevoerd. De verdeling van de kosten tussen de grote productiecentrales moet in elk geval met Elia worden besproken.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, ik ben ook benieuwd naar het gevolg dat aan onze resolutie is gegeven. Die resolutie omvat een aantal aanbevelingen om de omschakeling mogelijk te maken naar een net waarin de decentrale productie veel meer wordt ingeschakeld. Een aantal van die gesuggereerde maatregelen zijn ondertussen al door de vorige sprekers aangehaald. Ik denk dan aan de solidarisering van de kosten, aan de groenestroomcertificaten en aan het proactief inspelen op de inschakeling van clusters van decentrale energie in de investeringsplannen van de netbeheerders.

Een belangrijk element dat hier nog niet ter sprake is gekomen, is de door ons voorgestelde modus vivendi tussen de netbeheerders en Elia, de beheerder van het hoogspanningsnet. Die modus vivendi moet tot de meest kostenefficiënte aanpak leiden. Indien het goedkoper is ergens een nieuwe hoogspanningspost te plaatsen waarop clusters van decentrale warmtekrachtkoppelinginstallaties (WKK-installaties) kunnen worden aangesloten, moet de goedkoopste oplossing worden gevonden.

Mevrouw de minister, hoe staat het met de specifieke aanbeveling om tot een modus vivendi met de hoogspanningsnetbeheerder te komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, deze problematiek is hier al eerder aan bod gekomen. Een tijdje geleden heeft mevrouw Moerman om een ophijsing van alle bestaande problemen gevraagd. Ik verwijs dan ook gedeeltelijk naar het debat dat we toen hebben gevoerd.

Ik wil mevrouw Poleyn eerst even duidelijk maken welke verschillende aansluitingsniveaus er zijn.

Het laagspanningsnet gaat tot 1 kilovolt (kV). Er zijn geen regionale knelpunten gekend. Indien er toch zouden zijn, mag me dat altijd worden gemeld. De grote meerderheid van de decentrale productie-eenheden die op het laagspanningsnet worden aangesloten, zijn kleine tot middelgrote fotovoltaïsche zonnepanelen. Die panelen zijn relatief goed verspreid en leveren niet echt problemen met het net op.

Recent zijn een aantal problemen op het middenspanningsnet, tussen 1 kV en 30kV, vastgesteld. Aangezien de energieprijzen zijn gestegen, hebben de glastuinders massaal voor WKK gekozen om hun serres te verwarmen. Op bepaalde plaatsen heeft dit tot een verzadiging van het net geleid. Hierbij speelt niet enkel de capaciteit van het net een belangrijke rol. De toegevoegde decentrale installaties zorgen voor een stijging van de spanning en van het kortsluitvermogen.

De VREG heeft dit jaar voor het eerst een zestal beroepen behandeld tegen de weigering van een netbeheerder om een WKK-installatie aan te sluiten. Tijdens de behandeling van de vraag om uitleg van mevrouw Moerman waren we nog niet zo ver. Bij de beoordeling van de investeringsplannen van de netbeheerders heeft de VREG bijkomend aandacht geschonken aan de weigeringsgronden. Op basis hiervan zijn een aantal regionale knelpunten op het middenspanningsnet geïdentificeerd.

Het belangrijkste knelpunt ligt in de buurt van de Noorderkempen. In dit gebied is de afname van elektrische energie vrij laag en is de afstand tot de transformatorposten langer dan in verstedelijkte of geïndustrialiseerde gebieden. Er zijn dan ook plannen om de glastuinbouw in Hoogstraten, Rijkvorsel en Loenhout meer te clusteren.

In de regio Mechelen-Lier-Putte doet zich een gelijkaardig probleem voor. De capaciteit van het net is verzadigd en de vragen om de aansluiting van decentrale productie kunnen helemaal niet meer worden beantwoord zonder versterking van het net.

Het volstaat uiteraard niet problemen te identificeren en klachten te behandelen. We moeten een manier zoeken om structurele oplossingen te bieden. We moeten hierbij rekening houden met de beleidsdoelstellingen inzake kwalitatieve WKK. Dat moet in orde zijn. Bovendien moeten we de tarieven van de netbeheerders onder

controle houden. De heer Decaluwe heeft hier al naar verwezen. We moeten vermijden dat de verrekening van de kosten in een kleinere regio tot een enorme piek leidt.

De VREG, de betrokken netbeheerders en de ondernemers, die ook betrokken partij zijn, voeren momenteel intens overleg om een structurele oplossing voor die knelpunten uit te werken. Samen met de sectororganisaties worden plannen uitgewerkt die tot een economisch verantwoorde oplossing moeten leiden. We moeten ons hierbij op het macro-economisch en niet op het individueel niveau focussen. We moeten geen structurele oplossing voor elke individuele producent uitwerken: we moeten de problemen macro-economisch aanpakken.

Het lijkt me bijzonder moeilijk de netten preventief te versterken om op elke vraag te kunnen ingaan. Indien die investeringen op langere termijn worden afgeschreven, worden ze gesocialiseerd en vallen ze ten laste van alle consumenten in dat gebied. Het is belangrijk alle kosten en baten af te wegen. Dit betekent dat de overheid bij de ontwikkeling van nieuwe elektriciteitsproductiecapaciteit moet nadenken over bepaalde aspecten inzake de ruimtelijke ordening. Er is al naar de verwevenheid van bevoegdheden verwezen. We moeten gebieden kunnen voorbehouden. De geconcentreerde decentrale productie moet daar een plaats kunnen krijgen.

Wat de vierde vraag van mevrouw Poleyn betreft, kan ik melden dat de netbeheerders zich aanvankelijk bijzonder terughoudend hebben opgesteld. De netten zijn niet voor decentrale injecties ontworpen, dat was toen immers nog geen mode. Om die reden zijn al snel technische problemen ontstaan.

Ten gevolge hiervan hebben de netbeheerders binnen de koepelorganisatie Synergrid de technische voorschriften herbekeken. Het gaat om de voorschriften voor de plaatsing van decentrale productie-installaties parallel met het distributienet. Voor ze worden gepubliceerd, worden die voorschriften voor nazicht aan de VREG overgemaakt. De VREG moet met alle betrokken partijen overleggen. De toegang tot het net moet zoveel mogelijk worden vergemakkelijkt. Bovendien moeten, waar mogelijk, de Europese standaarden worden gehandhaafd. We moeten dit organiseren op een manier die we op het niveau van de Europese overheid kunnen verdedigen. De netbeheerders willen de aansluitbaarheid van meer installaties door middel van betere voorschriften garanderen. De VFEG is het eens met dit principe. Er lopen evenwel nog discussies over een aantal praktische toepassingsmodaliteiten. Ik stel in elk geval een kentering ten goede vast. De netbeheerders proberen proactief oplossingen voor de vastgestelde knelpunten te vinden. We hebben al een hele weg afgelegd. De houding van de netbeheerders is nu

gericht op het oplossen van problemen. Daarna kunnen structurele oplossingen tot stand komen.

Het is uiteraard de bedoeling de netten beter te benutten. We moeten produceren op de plaatsen waar en de ogenblikken waarop er wordt verbruikt. Om dit te kunnen organiseren, moet er meer worden gemeten en moeten allerlei zaken beter worden geregeld. Een denkspoor dat op dit vlak circuleert, betreft de zogenaamde smart grids.

Het onderzoek naar de mogelijkheden en de kosten van smart metering vormen op dit vlak een eerste stap. Smart metering maakt het mogelijk op elk ogenblik na te gaan wat nodig is en wat wordt aangemaakt. Smart metering toont de verbruikte energie op afstand en stuurt alle gegevens door. Bovendien levert dit de verbruiker, de producent en de netbeheerder bijkomende informatie op over de kwaliteit en de spanning van de stroom.

Indien zich storingen voordoen, moet de decentrale productie kunnen worden afgeschakeld. Als er problemen zijn, moet het mogelijk zijn dit van het net te halen. Aan de andere kant moet het ook een bijdrage kunnen leveren aan de ondersteuning van de netten. Men moet ervoor zorgen dat die twee voorwaarden vervuld zijn.

In plaats van manuele regelingen zouden steeds meer automatische regelingen geïntroduceerd moeten worden, onder meer op het vlak van spanningsregeling.

Ik beoog vooral te zeggen dat vandaag effectief gewerkt wordt aan oplossingen, maar dat we blijvend de kosten en baten op een goede manier tegen elkaar moeten afwegen.

Mijnheer Decaluwe, mijnheer Martens, als er aansluitproblemen zijn, wordt natuurlijk altijd de vraag gesteld wie de investeringskost moet dragen. In bepaalde dossiers, zeker wat het dossier Antwerpse Noorderkempen betreft, zien we dat de netversterking en netuitbreiding op het loutere niveau van de distributie niet echt aangegeven is of zelfs onmogelijk zou kunnen zijn. De vermogens die daar aangesloten moeten worden, zouden wel eens zo hoog en talrijk kunnen zijn dat het gewoon economisch en geografisch verstandiger en goedkoper zou zijn om het hoogspanningsnet uit te bouwen, in plaats van alleen maar het middenspanningsnet.

Boven 70 kilovolt zijn de gewesten niet meer bevoegd, maar is de federale overheid bevoegd. Het gewest kan – en dat is bijzonder jammer, mijnheer Martens – Elia geen openbaredienstverplichtingen opleggen. Ik zou dat zeer graag doen, maar dat kan niet. Elia zelf is vandaag veeleer terughoudend om het transmissienet uit te breiden en een nieuwe post aan te leggen, zonder garantie dat er voldoende aansluitingen zijn. We komen dan in het verhaal van de kip en het ei terecht, wat jammer is.

Het gewest, de distributiesector en Elia plegen op dit ogenblik overleg om de zaak te regelen. De vorige

vergadering met Elia, Eandis, VREG en de sectororganisatie vond plaats op 23 oktober. We proberen dus tot oplossingen te komen, maar het zou fout zijn om het op het niveau van het distributienet te regelen en alles te verrekenen. Het is beter dat het niveau dat het meest geschikt is om een ingreep te doen, die ingreep ook doet. Ik hoop dat op niet zo lange termijn witte rook uit de schouw kan komen.

Mijnheer Decaluwe, mijnheer Martens, ik denk dat, wat de solidarisering betreft, er niet echt problemen zijn met de aansluitkosten. Wat de groenestroomcertificaten betreft, mijnheer Martens, weet u zeer goed dat er gesprekken lopen om te zoeken naar een solidariseringsmechanisme dat de balans maakt en zorgt voor goede investeringen op de goede plaats, met een maximaal rendement. Op dat punt wordt dus ook gewerkt aan een decretaal initiatief.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat het aantal regionale knelpunten beperkt blijft en dat u zoekt naar realistische en haalbare oplossingen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de lakse Vlaamse energieprestatienormen

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mijnheer de voorzitter, deze vraag ligt in de lijn van wat we vandaag al een aantal keer hebben aangehaald.

Recent publiceerde het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB) een indicatieve vergelijking van de energieprestatie-eisenniveaus in Vlaanderen, Nederland, Duitsland en Frankrijk.

Uit de conclusies van deze vergelijkende studie leren we dat voor residentiële gebouwen de eis voor alle onderzochte voorbeelden in de andere landen steeds strenger was dan in Vlaanderen. Voor de woningen gaat het om een verschil tussen 9 en 89 percent, voor het appartementsgebouw schommelt het verschil tussen 45 en 108 percent. Dat is toch niet onaanzienlijk.

Voor niet-residentiële gebouwen blijkt voor de onderzochte gevallen de Duitse regelgeving 11 percent lakser te zijn dan bij ons, maar anderzijds werd vastgesteld dat

de regelgeving in Nederland 11 percent en die in Frankrijk 14 percent strenger is dan in Vlaanderen.

Zelf ben ik mede-indiener van het decreet dat aan de huidige Vlaamse EPB-regelgeving vorm geeft, hoewel ik daar zelf weinig verdienste aan heb gehad. Op het ogenblik van de totstandkoming van dit voorstel van decreet was Vlaanderen een van de laatste regio's om een dergelijke energieprestatie-regelgeving uit te werken. Ondanks de veeleer bescheiden normen die erin werden opgelegd, sleepte de invoering nog enkele jaren aan. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat het in 2002 zou worden ingevoerd. Uiteindelijk zou het 2004 worden, maar het is 2006 geworden vooraleer de EPB-normen werden ingevoerd. Met het gevolg, waar we op dat ogenblik ook al voor waarschuwen, dat het opgelegde globale energiepeil van E100 eigenlijk al verouderd was nog vooraleer het goed en wel werd ingevoerd.

De vergelijkende studie van het WTCB bevestigt dit: een huis in Vlaanderen dat het E100-peil haalt, behaalt in Nederland slechts een E136-peil, in Duitsland een E125-peil en in Frankrijk een E122-peil.

De reële energieprestaties van de nieuw gebouwde huizen liggen gemiddeld wel iets hoger dan de E100-norm. Als ik het goed heb begrepen, zouden nieuwe huizen gemiddeld spontaan het E89-peil halen in Vlaanderen. In Limburg doet men nog beter en zou men spontaan het E84-peil halen. Maar desalniettemin is het een gemiste kans en niet te verantwoorden dat er geen officiële strengere energieprestatienormen zijn.

In 2005 al werd door onderzoekers van de K.U.Leuven en het onderzoeksbureau 3E berekend dat het economisch optimum zich op het niveau van de K35/E60-norm situeert. Maar daar zijn we op dit ogenblik nog ver van verwijderd.

Mevrouw de minister, als ik het goed heb begrepen, zowel uit de pers als uit een nieuw ingediend voorontwerp van decreet, bent u van plan om de EPB-regelgeving te gaan verstrengen en nieuwe energieprestatiepeilen in te voeren. Hoe hoog gaat u deze nieuwe norm leggen?

Uit de pers heb ik begrepen dat u in 2010 naar een E80-norm zou willen gaan. Uit het voorontwerp van decreet meen ik op te maken dat u dezelfde timing en normering wilt volgen als het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Tegen juli 2009 betekent dat de invoering van het E90-peil en tegen juli 2011 de invoering van het E70-peil. Wat bent u concreet van plan? Waarom gaat u niet onmiddellijk naar het E60-peil, wat toch het economisch optimum is?

Wat is uw langetermijnvisie met betrekking tot de energieprestatieniveaus? Het is belangrijk om een toekomstperspectief in te bouwen dat een periodieke herziening van de energieprestatienormering inhoudt.

Mevrouw de minister, tot daar mijn concrete vragen met betrekking tot de al bij al zwakke huidige energieprestatienormen in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb daar enkele weken geleden ook al een vraag over gesteld. Ondertussen is het ei gelegd, tenminste de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering van het voorontwerp van decreet is achter de rug. Het zit nu bij de adviesorganen.

Het verwonderde me dat nu enkel sprake is van een verstrengd E-peil voor de particuliere woningen tegen 2010, maar dat geen verdere stappen vooruit zijn gezet.

In Nederland, bijvoorbeeld, is in het zogenaamde Lente-akkoord, afgesloten tussen de ministers Vogelaar, van Wonen, Wijken en Integratie, en Cramer, van Ruimte en Milieu, samen met de bouwsector afgesproken om naar een stapsgewijze verstrenging te gaan.

De energieprestatiepeilen moeten haalbaar zijn. Het heeft geen zin om normen te maken die alleen door een kleine voorhoede van aannemers kunnen worden gerealiseerd, waarbij de rest van de sector noodgedwongen moet afhaken. Daarnaast moet ook voorspelbaarheid een belangrijk criterium zijn bij het aanscherpen van de normen. In die zin is de Nederlandse benadering een mooie combinatie van beide criteria omdat ze een stapsgewijze verstrenging toepassen van min 25 percent tegen 2011 en min 50 percent tegen 2015 bij nieuwbouw. Voor utiliteitsgebouwen willen ze een verstrenging toepassen van min 50 percent tegen 2017. Het is niet slecht dat de sector op die manier het signaal geeft dat dit de langetermijnrichting is die we willen uitgaan. Zo kun je haalbaarheid combineren met voorspelbaarheid. Mevrouw de minister, hebt u dit overwogen? Kunt u dergelijke wijziging aanbrengen voor de adviesraden?

Mevrouw de minister, in antwoord op mijn vraag om uitleg hebt u enkele weken geleden gezegd dat u voor het softwareprogramma voor het berekenen van het E-peil wilt zoeken naar een maximale afstemming en indien mogelijk uniformiteit met de andere gewesten. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest hanteert een ander verstrengingspad dan het onze. Het plant voor kantoorgebouwen een strengere norm die beter aansluit bij wat de studies van het Vlaams Energieagentschap (VEA) als het economisch optimum aanduiden. Waarom hebt u de kans gemist om aan te sluiten bij de energieprestatiepeilen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest?

Vandaag is er een absurde situatie. Voor het isoleren van een dak met tien centimeter dakisolatie krijg je van de federale overheid 40 percent terug van de

belastingen, terwijl je voor diezelfde isolatie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een boete krijgt omdat het niet aan het energieprestatiepeil voldoet. Dat is een kafkaïaanse situatie waarin ons land is verzeild geraakt. De federale overheid subsidieert investeringen die voor een gewestelijke overheid, die daar nochtans voor bevoegd is, op een boete stuiten.

Als we de energieprestatiepeilen in de verschillende gewesten van elkaar laten verschillen en we een rol blijven wegleggen voor de federale overheid voor het aanmoedigen van dergelijke investeringen, dan blijven we met zulke contradicties in het beleid opgescheept. Waarom is hier niet gezocht naar een afstemming met de andere gewesten voor het verstrengen van het energieprestatiepeil?

Er zijn steden en gemeenten die verder willen gaan dan het energiepeil dat door het decreet wordt opgelegd. Die krijgen lik op stuk. Er wordt hen gezegd dat ze dat niet mogen doen omdat de decretaal vastgelegde E-peilen een *lex specialis* is, waar een lokaal bestuur niet kan van afwijken. Dat frustrereert sommige gemeenten die initiatieven willen nemen. Ieper heeft een project voor een duurzame wijk, Genk heeft ideeën in die zin, Antwerpen zou in bepaalde wijken een strengere E-peil willen hantieren. Ze krijgen daar vandaag niet de kans toe.

Mevrouw de minister, hebt u eraan gedacht om in het decreet de mogelijkheid in te schrijven dat lokale besturen al dan niet in functie van gebiedspecifieke mogelijkheden, strengere E-peilen oprichten? Als Antwerpen een wijk plant vlakbij een havenindustrie met een overschot aan energie, die een systeem van collectieve warmtevoorziening wil ontwikkelen, dan biedt dat mogelijkheden om op een kostenefficiënte manier een strengere E-peil te realiseren. Vandaag worden lokale besturen geremd in die voornemens. Kan die mogelijkheid voor lokale besturen worden opgenomen in het bijgestuurd decreet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben een beetje verrast. Op 7 mei 2004 werd het decreet goedgekeurd. Artikel 8 zegt over de energieprestaties: “De Vlaamse regering evalueert vanaf de inwerkingtreding van dit decreet minstens om de twee jaar de EPB-eisen en de berekeningsmethode van de energieprestaties van gebouwen.”

In 2006 staat in artikel 9 van het decreet, dat ook u, mijnheer Martens, hebt goedgekeurd: “De Vlaamse regering zal vanaf de inwerkingtreding van dit decreet minstens om de twee jaar de berekeningsmethode van de energieprestaties van gebouwen, de te volgen procedures, de EPB-eisen en de administratieve lasten van de regelgeving evalueren en in voorkomend geval aanpassen.”

Vandaag zegt u dat u om de vier jaar een evaluatie wilt. Ik vind een tweejaarlijkse evaluatie heel correct. Waarom

werd daarvoor gekozen en niet voor een doelstelling op lange termijn? Het is iets nieuws, dat kan fluctueren en evolueren, met een technologie die in beweging is, daarom moeten we om de twee jaar kunnen bijstellen, verstrengen en nagaan of iedereen mee is. Ik sta vandaag voor honderd procent achter de keuze die toen is gemaakt. Dat biedt ons nu de kans om bij te sturen.

We hebben dat ook gedaan. Het energieagentschap heeft de opdracht gegeven voor een aantal studies. Eén studie maakt een indicatieve vergelijking van de energie-eisenniveaus in Vlaanderen, Nederland, Duitsland en Frankrijk aan de hand van drie concrete gebouwen. Dat is gebeurd in het kader van de tweejaarlijkse evaluatie. Fragmenten van de resultaten hebt u al kunnen lezen in de pers.

In het onderzoek werden een halfopen woning, een appartementsgebouw en een kantoorgebouw vergeleken. Er werd vastgesteld dat de manier van berekening van energieprestaties in al die landen verschilt. Het is niet eenvoudig om dat te berekenen. In andere landen wordt een appartementsgebouw bekeken als één blok. Er is maar één certificaat nodig voor het hele blok. Bij ons wordt elke woonentiteit apart bekeken.

Voor kantoorgebouwen zijn onze eisen vandaag conform met wat in andere landen gangbaar is. Voor de woongebouwen is dat niet zo. Er zijn twee problemen. Een E100 in Vlaanderen is geen E100 in Nederland of in andere landen. Onze software moet inderdaad nog verder worden uitgezuiverd. Vanaf 2010 worden de zogenaamde koudebruggen meegerekend. Ik heb het dan bijvoorbeeld over een betonnen richel boven een voordeur die koude en warmte doorlaat. Het is heel moeilijk om dat op te nemen. Het gevolg daarvan is dat E100 in 2008 niet gelijk is aan E100 in 2010. Het wordt dus strenger.

Na overleg met de sector zijn we nagegaan of er een verstrenging mogelijk is van het eisenniveau. Positief element uit de studie waar relatief weinig aandacht aan wordt besteed, is dat Vlaanderen de enige regio is die niet enkel een eisenniveau heeft uitgewerkt maar ook een handhavingssysteem. In Vlaanderen is de handhaving redelijk strikt. Na de uitvoering van de werkzaamheden moet men het gebouw doorrekenen, en moet er gerapporteerd en gecontroleerd worden. In Nederland en Duitsland moeten enkel bij de bouw aanvraag berekeningen worden uitgevoerd om aan te tonen dat aan de gestelde eisen voldaan zal zijn. In Frankrijk is er zelfs geen enkele wisselwerking met de overheid.

De energieprestatieregelgeving is in Vlaanderen pas ingevoerd op 1 januari 2006. In Nederland is men voor woningen gestart met een EPCmax van 1,4 in 1995, terwijl er sinds 2006 een EPCmax van 0,8 van toepassing is. In Duitsland is de EnEv-regelgeving die vanaf

2004 van kracht is, met ongeveer 20 percent verstrengd ten opzichte van de voorafgaande eis uit 1995 die de netto-energiebehoefte beperkte. De Fransen zijn in 2001 gestart met de RT2000-regelgeving en vanaf half 2006 is de eis ongeveer 15 percent strenger geworden.

De resultaten op het gebied van het gerealiseerde E-peil tonen aan dat de bouwpartijen de energieprestatie-regelgeving goed opgenomen hebben en ermee vertrouwd raken.

Mijnheer Glorieux, eind oktober heeft de Vlaamse Regering principieel beslist om de energieprestatie-eis voor woongebouwen te verstrengen. Voorgesteld wordt om de sinds 1 januari 2006 geldende E100 voor woongebouwen met ingang van 1 januari 2010 te vervangen door E80. Daarnaast worden ook de U-waarden voor muren en daken aangescherpt voor alle gebouwen. Alle koudebruggen moeten dus worden meegerekend.

Om een ambitieniveau te kunnen bepalen waarbij de meerkost van de investeringen te verantwoorden en terug te verdienen is, heeft het Vlaams Energieagentschap in het kader van de evaluatie door een studie bureau en in samenwerking met de Katholieke Universiteit Leuven en de Provinciale Hogeschool Limburg, een studie laten uitvoeren. Een aantal referentiegebouwen die typisch zijn voor Vlaanderen, zijn daaraan toegevoegd.

Die studie toont aan dat er een duidelijk potentieel bestaat om de regelgeving voor residentiële nieuwbouw te verstrengen binnen economisch aanvaardbare grenzen. Het economische optimum situeert zich afhankelijk van het type referentiewoning rond E60 tot E65. Berekend over de gebruiksduur van een woning die wordt bepaald op 30 jaar, kan dat worden terugverdiend.

Bij het bouwen volgens het economisch optimum hoort evenwel ook een grotere investeringskost. Om het economisch optimum over een periode van 30 jaar te bereiken, is een bijkomende investering nodig van 15 tot 50 euro per vierkante meter. Wanneer dat wordt omgerekend naar een gebouw, betekent dat een meerkost van 20.000 tot 25.000 euro.

De budgetten zijn vandaag beperkt. We evolueren naar een strenger systeem, maar we moeten ervoor zorgen dat dit voor iedereen haalbaar blijft.

Wat de langetermijnvisie betreft, sta ik achter de tweejaarlijkse evaluatie. Op termijn moeten we echter kunnen evolueren naar het gelijkschakelen van dat economisch optimum met de eis. Dat moet de uiteindelijke doelstelling zijn. De regelgeving bestaat nu nauwelijks twee jaar. In 2010 voeren we een verstrenging van 20 percent in. Het lijkt me dan ook wat kort door de bocht om nu al zo'n zware verstrenging door te voeren.

We gaan naar E80. De Vlaamse Regering wil de mensen die het nog beter willen doen – E60 of zelfs E40 –

financieel ondersteunen. Dat doet ze door de onroerende voorheffing te verlagen met 20 percent voor E60-woningen en met 40 percent voor E40-woningen. Bovendien zullen vanaf 2009 de premies van de netbeheerders voor nieuwbouw volledig afhangen van het E-peil. Dat betekent dat een bouwer een basispremie zal krijgen wanneer hij E80 haalt. Per E-punt dat de nieuwbouwwoning beter scoort, zal een extra premie worden toegekend. Wie beter doet dan de norm, wordt dus beloond. We willen mensen aanzetten om creatief men een en ander om te gaan.

Verder hebben het concept van de energiezuinige architect in het leven geroepen. Vorig jaar stelden we immers nog vast dat architecten compleet niet mee waren. Dat is nu sterk aan het veranderen. We zijn ook nog bezig met een aantal softwarewijzigingen.

Mijnheer Glorieux, u zegt dat we nu al een strikte planning moeten vastleggen tot 2020. Dat lijkt me geen goed idee. Ik vind het goed om tweejaarlijks te evalueren. Er wordt wel heel regelmatig overleg gepleegd met alle betrokken organisaties. Het is de bedoeling dat overleg te handhaven.

Wat de andere gewesten betreft, heb ik al gezegd dat we waar mogelijk de regelgeving op elkaar moeten afstemmen. Brussel heeft beslist vanaf medio 2009 te evolueren naar E90. Wallonië gaat voorlopig nog na of de software op elkaar kan worden afgestemd. Dat is echter niet zo evident.

Mijnheer Martens, wat uw vraag over de gemeenten betreft, hebben we al een debat gevoerd in deze commissie. Ik heb intussen aangekondigd dat het goed zou zijn daarover een gesprek te voeren met de VVSG. De vragen die wij nu krijgen, gaan vooral over het evolueren naar E90 of E80. Ik heb nog geen vragen gekregen van gemeenten die naar E60 willen gaan. De heer Daems zegt dat die vraag er wel degelijk is. Het lijkt me dan ook nuttig om daar met de VVSG een overleg over te starten.

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mevrouw de minister, wat dat laatste betreft, kan ik u bevestigen dat bijvoorbeeld de gemeente Hoeilaart heel concreet met het aansnijden van een nieuwe verkaveling, Het Leem, de E60-norm als een van de voorwaarden heeft geïntroduceerd. Maar het zou dus blijkbaar voor problemen zorgen omdat het strijdig zou zijn met de algemene E100-norm.

U bevestigt dus dat u de intentie hebt om vanaf 1 januari 2010 het huidige energieprestatiepeil van E100 naar E80 te brengen. Ik betreur het in die zin dat ik het 'too little, too late' vind. De evaluatie leert ons heel duidelijk dat de huidige E100-norm veel te zwak is en

dat de huidige nieuwbouwwoningen gemiddeld reeds beantwoorden aan een E89-peil en in de provincie Limburg zelfs aan een E84-peil. Als u pas tegen 2010 de officiële norm op E80 brengt, dan legt u gewoon de norm op het niveau dat de facto vandaag al gehaald wordt door nieuwbouwwoningen.

Het zou veel relevanter en verstandiger zijn om onmiddellijk het nieuwe energiepeil op E60 of E65 te leggen, wat het economisch optimum is. Uw bemerking over de meerkost bij de bouw van een woning is wel heel relevant. Het is natuurlijk zo dat die meerkost op een aantal jaren wordt teruggewonnen en dat men nadien winst maakt door die relatief kleine meerinvestering. Bovendien verhoogt het wooncomfort. Belangrijk is ook dat, als we nu maar die E80-norm invoeren, we over 10 of 20 jaar misschien premies gaan moeten geven om die huizen via renovatie wel naar een E60-norm te brengen, wat een absurde situatie zou zijn. Het zou beter zijn om, desnoods via premies, onmiddellijk vandaag de kloof tussen E60-norm en E80-norm te overbruggen bij de bouw van een nieuwe woning.

Mevrouw de minister, het is in elk geval een stap in de goede richting, maar het is een te kleine stap die te laat komt. Het is belangrijk om nu doelgericht, hele grote stappen te zetten, vooral omdat het ook aangetoond is dat het technisch perfect haalbaar is en economisch geen aberratie is, integendeel. Het zou absurd zijn om nadien premies te moeten geven om die woningen via renovatie aan een strengere energiepeil te laten beantwoorden.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Ik vind het goed om vast te stellen dat er een overleg met de VVSG wordt gepland. Ik hoop dat het kan gebeuren voor de tweede principiële goedkeuring door de regering. Als als gevolg van het overleg blijkt dat de lokale besturen vragende partij zijn, dan kan in het decreet de mogelijkheid gecreëerd worden om een strengere norm op te leggen.

Mevrouw de minister, niet alleen Hoeilaart maar ook Ieper wil voor zijn duurzame wijkuitbreiding in de

oostsector, het E60-peil opleggen voor meergezinswoningen en voor sociale woningen en het E70-peil voor alle andere particuliere woningen. Er zijn dus wel degelijk lokale besturen die verder willen gaan dan de E70- of de E80-norm.

Ik hoop dat het overleg met de VVSG er snel komt en dat het nog kan leiden tot een bijsturing van het decreet.

U zegt dat u om de twee jaar evalueert. Ik heb daar niets op tegen. In het decreet staat: “minstens om de twee jaar”. Maar als je een sector zich wil laten voorbereiden op de lange termijn, dan doe je er goed aan om langetermijndoelstellingen en een langetermijnpad aan te geven. We doen dat voor groene stroom. In 2000 hebben we het traject tot 2010 vastgelegd, net om een voorspelbaar pad te kunnen uittekenen. Waarom zouden we dat niet doen voor een aanscherping van de energieprestatie-eisen? Als je een leverancier bent van bijvoorbeeld ventilatiesystemen met warmtewisselaar, dan moet je, vooraleer je je businessplan kan maken, weten hoe groot je markt zal zijn en in welke mate je die producten zult kunnen verkopen. Dat kan je niet als je afhankelijk bent van een evaluatie om de twee jaar. Wat mij betreft, kan zo'n evaluatie om de twee jaar leiden tot een finetuning – bijvoorbeeld van het softwarepakket voor de berekening van het E-peil – maar dat belet niet dat er in de sector een behoefte is aan zo'n langetermijnpad.

Minister Hilde Crevits: Ik heb hier veel gehoord. Mijnheer Martens en mijnheer Glorieux, ik denk niet dat u mij kunt verwijten geen werk te maken van aanpassing en opvolging van de reglementering. Als we vroeger waren gestart en niet gewacht hadden tot voor de vorige verkiezingen, dan zouden we nu verder staan. *(Opmerkingen van de heer Eloi Glorieux)*

Het gaat over het opzetten van een goed systeem. Ik ben blij dat iedereen ermee begaan is, maar voor mij primeert het haalbare en het betaalbare. De beslissing die we nu genomen hebben, is een goede beslissing.

De voorzitter: Het incident is gesloten.